Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 43 (13838) | 1975 оной февралиин 20, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

ПРОФСОЮЗУУД ХООРОНДЫН XIII КОНФЕРЕНЦИ

Профессиональна союзууд хоорондын областной XIII конференци мүнөөдэр хүдэлмэреэ эхилбэ. Энэ конференциин делегадууд профсоюзуудай областной соведэй, мүн шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэхэ, саашадаа бэелүүлхэ зорилгоёо хараалха, облпрофсоведые, шалгалтын комиссие hунгаха байна.

КПСС-эй XXIV съездын баталhан арадай ажахые хүгжөөхэ юhэдэхи табан жэлэй, түгэсхэхы жэлэй даабаринуудые, абтаhан угтамжын түсэб болон социалис уялгануудаа болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө, табан жэлэй түсэб бүхы дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө социалис мүрысөөнэй эршэ шангатайгаар дэлгэржэ, ажалшадай политическэ ба ажалай эдэбхиин бадаран хүгжэжэ байhан оршон байдалда энэ конференци зарлагдаба.

Буряад оронойнгоо бүхы хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай 96,8 процентые өөрынгөө зэргэдэ нэгэдхэдэг профсоюзууд областной партийна организациин хүтэлбэри доро коммунис байгуулалтын асари ехэ, орео зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэжэ шадаха ниитын эгээл хүсэтэ эмхи мүн болоно. Тэрэ хадаа бэедээ даажа абаhан уялгануудаа, зорилгонуудаа, захиргаанай hургуули, ажахы эрхилхэ hургуули, коммунизмын hургуули байха ёhотой гол үүргэеэ хүсэндэнь хүргэжэ шаданашье.

Үнгэрhэн тоосоото үедэ профсоюзуудай областной соведэй эмхидхэhэн хүдэлмэри ехэшье, урагшатайшье байгаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Үйлэдбэриин коллективүүдэй ажабайдалда профсоюзай эхин организацинуудай нүлөөлдэг үүргые улам дээшэлүүлхэ, гүрэнэй түсэб, абаhан социалис уялгануудаа заатагүй дүүргэхэ тэмсэлдэ ажалшадые элсүүлхэ талаар эмхидхэлэй хүдэлмэрине бүри hайжаруулха асуудалнуудта облпрофсовет ехэ анхаралаа хандуулhан байна.

Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, бии байhан арга боломжонуудаа, хэрэглэгдээгүй нөөсэ түдэээ гүйсэд ашаглаха, ажалай бүтээсын ургалта хангаха, шэнэ техникэ болон түрүү технологи үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, шэнэ продукци үйлэдбэрилхэ, бага гаргашатайгаар үндэр hайнтай продукци ехээр бүтээхэ, социалис мүрысөө улам hайнаар эмхидхэхэ, үйлэдбэрине бүри hайнаар эрхилхэдэ, тэрэниие эрхилэлгэдэ ажалшадые үргэнөөр, эдэбхитэйгээр хабаадуулха асуудалнууд профсоюзуудай областной соведэй, тэрэнэй президиумэй үдэр бүриин анхаралай доро байгаа, байhааршье.

Энэ ажал ябуулгынь үрэ дүн промышленна предприятинуудай, барилгын, транспортын болон үйлэдбэриин бусад коллективүүдэй, колхоз, совхозуудай гэшүүдэй түрүү юhэдэхи табан жэлэй үнгэрhэн дүрбэн жэлэй туршада туйлаhан амжалта, ажалшадай эдэбхи эрмэлзэл, шэнэ үүсхэлтэ хэрэгүүд гэршэлнэ. Республикын промышленна предприятинууд дүрбэн жэлэй түсэбhөө гадуурхи 78 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилөө. 1974 ондо 30 миллион түхэригэй продукци даабаринһаа гадуур худалдагдаhан байха юм. Сагай уларилай бэрхэшээлтэй байhаншье hаань, колхозууд, совхозуудай тодорхойлхы жэлдэ гүрэндэ мал ажалай продуктнуудые тушааха түсэбтэ даабаряа үлүүлжэ шадаа.

Тоосоото үедэ профсоюзай организацинууд хүн зоной ажабайдал улам hайжаруулха, ажаллахада тааруу байдал эрхэ хангаха, энхэ элүүрые сахиха асуудалнуудта анхаралаа горитой табяа. Мүн ажалшадай ниитын эмхинүүдые зүбөөр хүтэлбэрилхэ, үйлэдбэри хүтэлбэрилгэдэ ажалшадые үргэнөөр хабаадуулха гэжэ ехэ оролдоhон байна. Тиигэжэ НТО-гой, ВОЙР-ай, саг үргэлжын зүблөөнүүдэй ажал ябуулга яhала эдэбхижэжэ, хүдэлмэриинь үрэ дүн нилээд hайн гэжэ тэмдэглэмээр.

Ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлхэ, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, физкультура болон спорт дэлгэрүүлхэ, профсоюзай эдэбхитэдые. хүтэлбэрилэгшэднүүдые hургаха, ниитын хүдэлмэридэ дүршүүлхэ хэрэгынь болоо. Тобшолон хэлэхэдэ, диилэнхи олон эхин организацинууд, областной комитедүүд тоосоото үедэ ниитэ-эмхидхэлэй хүдэлмэрине нилээд hайжаруулаа. Тэрэнэй аша туhаар энэ хугасаада республика дотороо профсоюзай 110 эхин организаци шэнээр байгуулагдаа, 24,6 мянга гаран хүн профсоюзай гэшүүдэй зэргэдэ жагсаа бшуу.

Облпрофсоведэй, областной комитедүүдэй, мүн эхин организацинуудай тоосоото хугасаада ябуулhан хүдэлмэриин hайн талые hайн дүй дүршэлые тэмдэглэхэ зуураа өөрынгөө ажал ябуулгада ушарhан дутуу дунданууд тухай конференци дээрэ шүүмжэлхы шэглэлтэй үргэн хөөрэлдөөн болохо зэргэтэй. Сэхыень хэлэхэдэ, республика доторонай хангалтагүйгөөр хүдэлдэг промышленна предприятинууд, барилгын газарнууд, колхоз болон совхозууд олон бии байhаар ха юм. Энэ ушар хадаа социалис мүрысөөнэй эмхидхэлэй дутагдалтай байhанhaа, ажалай, үйлэдбэриин журамай hулаhaa, түрүү дүй дүршэл, шэнэ техникэ нэбтэрүүлгэдэ ханалгагүйгөөр хандаhанhaa үндэhэлнэ.

Промышленна болон хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг үрые улам дээшэлүүлхэ тэмсэлдэ ажалшадые үргэнөөр татаhлхэ, научно-техническэ дэбжэлтэ ба ажалай бүтээсын ургалта хурдадхаха, барилгануудые түргөөр, гаргаша багатайгаар бодхоохо гэхэ мэтын асуудалнууд хадаа конференциин делегадуудай анхаралаа ехээр хандуулха ёhотой хэрэгынь болоно. Тиихэтэеэ хамта эрхим шанартай продукци гаргахын түлөө хүдэлөөе улам хүгжөөхэ, хүн бүхэнэй хэрэг болгохоор оролдохо шухала.

Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые ажалдаа коммунис ёhоор хандадаг байхаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ажалшадай коллективүүдэй нүлөөлдэг үүргые дээшэлүүлхэ, хүмүүжүүлгын, культурно-олониитын хүдэлмэри шадамар эмхидхэн ябуулдаг профсоюзай организацинуудай дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ. бултанай хэрэг болгохо хэмжээ ябуулганууд тушаа мүн лэ ехэ хөөрэлдөөн болохо байhандань этигэмээр.

Союзууд хоорондын областной конференци боложо. республика дотор хэдэн hарын туршада үргэлжэлhэн профсоюзай организацинуудай тоосоото hунгалтын кампани түгэсэхэнь гээшэ. Энэ ехэ хэмжээ ябуулгын дүн гэжэ тус конференцеэр ниитэлэн согсологдожо, областной профсоюзай организациин ажал хэрэг саашадаа бүри hайжархань дамжаггүй.

«БУРЯАД ҮНЭН» 75

ХОНИШОДОЙ МҮРЫСӨӨН

ҮҮСХЭЛШЭДЭЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

Байгша ониие хонин ажалай шэнэ хүгжэлтын жэл болгохо зорилготойгоор Зэдын аймагай Борьёогой совхозой хонишон Виктор Базаров Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхозой хонишон Цырендоржо Шиндаков хоёр социалис мүрысөө баталжа, республикынгаа бүхы хонишодые энэ мүрысөөндэ уряалаа hэн.

Мүнөө эдэ хонишод хоорондоо бэшэг абалсажа, үбэлжэлгые ямараар үнгэргэжэ, хурьга абалгадаа хэр бэлдээд байhан тухайгаа, мүн өөhэд өөhэдынгөө дүй дүршэл тухай эндэ хөөрэнэ.

Хонишодой мүрысөөн, ажалайнь дүнгүүд, хүдэлмэриинь дүй дүршэл тухай материалнууд саашадаа саг үргэлжэ толилогдожо байха юм.

Хүндэтэ нүхэр Шиндаков

Үдэшэлэн хонидоо бэлшээриhээнь асаржа уhалаад, эдеэлүүлээд, хашаадань оруулжа хаагаад, сүлөө ороод hуухадаа, энээхэн бэшэг бэшэхэ гэжэ шиидэбэб.

Хүндэтэ нүхэр Цырендоржо Шиндакович! Бидэ хоёр хоорондоо социалис мүрысөө баталжа, маанадай жэшээгээр иимэ хүдэлөө дэлгэрүүлыт гэжэ республикынгаа хонишодые уряалаа гээшэ hэмди. Тэрэ гэhэнhээмнай хойшо аймаг, ажахы бүхэндэ олохон хонишод социалис мүрысөөндэ оролсон, табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ хурьга олоор түлжүүлхэ, ноохо ехээр хайшалха гэжэ тэдэнэй габшагай шангаар ажаллажа байhан тухайнь республикын газетэнүүдэй хуудаhанда үдэр бүри уншанабди.

Иимэ харюусалгатай хэрэг эхилээд байхадаа, нэн түрүүн бидэ хоёр лэ абаhан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын тула бүхы оролдолго, мэргэжэл шадабаряа гарган ажаллаха, бултанда жэшээ харуулха болонобди.

Минии hанахада, социалис мүрысөөндэ оролсоhон хүнүүд гансал өөрөө эрхим үрэ дүн туйлажа, илан гарахые оролдохо бэшэ, мүн баhа дүй дүршэлөө хубаалдан, аргатайл hаань, бэедээ туhалха, гээгдэжэ ябаhан нүхэдөө урагшань татахые оролдохо зэргэтэйбди.

Тиимэhээ өөhэд өөhэдынгөө дүй дүршэл, мэдэхэ, шадаха юумэн тухайгаа шоун нөөнгүй бэе бэедээ хөөрэжэ, hанал бодолоо андалдажа, холбоо барисаагаа ходо таhалангүй байгаа hаамнай, ехэл hайн бэлэй.

Бидэ Галина Очировна нүхэртэеэ хоюулан 549 эхэ хонидоо харууhалаад, адуулаад лэ хуушан буусадаа бараг hайн үбэлжэжэ байнабди. Эндэмнай үбэлдөө тиимэ ехэ хүйтэн болоогүй, саhаншье ехэ ороогүй, хонидые бэлшээхэдэ таатай зохид байна.

Хонидоо хайшан гэжэ харууhалдаг, ажалаа яажа эмхидхэдэг тухайгаа нэгэ захаhаань тобшоор хөөрэхэдэ иимэ. Бүхы хонидтомнай 370 центнер үбhэ асаржа үгөө hэн. Үшөө 400 центнер үбhэн асарагдаха ёhотой. Сагаан hолоомошье ехэ бии даа. Үглөөгүүр хонидтоо үбhэ эдюулээд (толгой бүхэндэнь үдэрэй 1 килограмм тухай), уhалаад, бэлшээридэнь гарганабди. Байраhаа дүрбэ-табан модоной газарта зелёнкын hуурида, тариянай газарта хонид адуулагдана. Түрэхэ дүтэлhэн хонидые энээнhээ холо туугаа hаамнай абаашаха, асархада хүндэ болохо бшуу. Бэлшээри дээрэ хонидой эдихэ юумэ яhала бии. Үдэшэнь бэлшээриhээ асараад, хонин бүхэндэ үдэрэй 400 грамм хүртэхөөр үйрүүлhэн, тээрмэдэhэн тариянай талханай зүйл эдюулнэбди. Бидэ тариае монсогороорнь граммшье хонидто үгэдэггүйбди. Юуб гэхэдэ, тэрэнэйнь зарим монсогор зандаа гарашадаг, ашаг шэмэ үгэсэнь бага байдаг.

Хонидто үдэшэнь тария эдюулхэдэ hайн гээд hанагшаб. Тэдэш бэлшээриhээ садхалан ерэхэдээ ехэ түрисэлдэхэ, хашасалдахагүй бшуу. Бидэ түрэхэ хонидой сүлөөхэн hүнгэ эдеэлхынь тула хобоонуудые олоор, утаар, 10 хонидой нэгэ хобоодо хүртэхөөр табидагбди. Үдэшэнь уhалхадаа, түрүүн электрын түхеэрэлгээр уhыень бүлеэдхээд, хобоо руу эюулдэгбди.

Хурьгалха дүтэлhэн, хээли ехэтэй болоhон хонидые үргээжэ, гүйлдүүлжэ огто болохогүй гээд hанагшаб. Заримандаа хонидой үдэшэ гэр тээшээ яараад гүйлдэхэеэ hанахадань, аргамжада хонхинуур уяад тогтоогоод ябахада hайн юм.

Мүнөө хонидоймнай шадал hайн. Мартын 1-hээ хойшо хурьгалжа эхилхэ гээд хүлеэнэбди. Тиимэhээ бүхы юумэеэ бэлдэжэ, гол түлэб бэлэн болгообди. hая гараhан нарай хурьгатай хонидой байха 80 жэжэ таhалга хэхээр хаамжануудые бэлдэнхэйбди. Манай хонидой олоороо эхирлэдэг дээрэhээнь нэгэ хурьгадтай хонидые түрүүшын 1—2 үдэр соо нэгэ нэгээр байлгаад лэ удаань хамталжа, 2—3 болгохо баатай бологдоно. Таhалгамнай дутана. Хэнэйшье мэдэhээр эхир хурьгадтайл хонидые бэе бэедэнь hайса дадхааха гээшэ тон шухала. Илангаяа энэ үе соо эхэнь хэр hүтэйб, хурьгадаа садхаана гү гэжэ hайса хараха хэрэгтэй. Тиигэжэ 5—7 хоног соо нэгэ нэгээрээ байжа. бэе бэеэ олодоhон болоходонь, түрүүн таhалга бүхэндэ 2—2, удаань — 6—8, 10—15, 20—30 хүрэтэр бага зэргээр хамтала хамталhаар ехэ сакман болгодогбди. Эхир хурьгадтай хонидые дан олоор хамталхада муу, худхашадаг юм.

Түрүүшын үдэрhөө нарин hайнаар хаража байгаад, hая гараhан хурьгадые эхэдэнь hайн хататар дохёолгохо, абаhаар лэ ууралгыень садатар эдюулхэ гээшэ ехэхэн удха шанартай. Тиимэhээ энэ харюусалгатай хүдэлмэрие ондоо хэндэшье найдадаггүй, Галина нүхэртэеэ хоюулаа хэдэгбди. Сүүдхэдээ 20—30, заримандаа 40 хурьган гарадаг юм. Энэл үедэ эгээл шангаар хүдэлхэ хэрэгтэй.

Бидэ хурьгадтаа холимол тэжээл, витаминтай ногооной гурил, дабhа, уhа гэхэ мэтые гараhаар недели болоод байхадань табижа үгэдэгбди.

Иигээд лэ удахагүй хурьгад «адхаржа» эхилхэнь. Искусственна үрэжүүлгэ хэхэдээ, түрүүшээр хурьгалха хонидто 1 гэhэн тэмдэг, хожомшог үрэжүүлэгдэhэн hаань, 2 гэhэн тэмдэг табидагбди. Тиимэhээ түрэхэ дүтэлхэдэнь 1 гэhэн тэмдэгтэй хонидые илгажа, газаагаа байлгажа эдеэлүүлнэбди. Тиигэжэ тэдэнэй хээрэ хурьгалха ушар байхагүй. Мүнөө бүхы эхэ хонидые балсан мяханайнь сайрадаг үбшэнhөө hэргылхын тула селена эм эдюулээбди. hаянай ажахын ветеринар, зоотехнигүүд ябажа, хүнэг амhарта, үмдэхэ халаад, таз, эм дом гэхэ мэтые маанадта асаржа үгэнэ. Удахагүй хурьга абалсаха, ажалдамнай хамhалсаха хүнүүд ерэхэ юм.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, байра байдалhaa эхилээд, үбhэ тэжээл элдэб түхеэрэлгэ хүрэтэрөө хуу бэлдэгдэнхэй. Доронь дэбдихэ зеэлэхэн hолоомо бии. Мүнөөл үедэ хээлитэй хонидойнгоо хүсэ алдуулхагүй, гүйлгэхэ, харайлгаха, түрисэлдүүлхэгүй гэжэ бүхы анхарал табигдана гээшэ.

Манай бригадынхид байгша ондо зуун эхэ хонин бүриhөө 150-haa үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэ гэhэн социалис уялгаяа дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ гаргахабди. Тиигэжэ партиингаа ЦК-гай Хандалгада бодото ажалаараа харюусажа, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсон, табан жэлэй түгэсхэлэй жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха байнабди.

В. БАЗАРОВ,
Зэдын аймагай Борьёогой совхозой ахалагша хонишон.

Хүндэтэ нүхэр Базаров

Хүндэтэ нүхэр Виктор Гомбоевич! Танайнгаа бэшэг абажа ехэтэ баясаад, тон hонирхожо уншаабди. Зүб лэ даа. Мүрысэжэ байхадаа өөр өөрынгөө дүй дүршэл тухай, hанамжа бодолоо андалдажа байха гээшэ тон hайн. Саашадаашье холбоо барисаа, нүхэд ёhоной харилсаагаа таhалдуулхагүй бэзэбди.

Үнгэрhэн жэлдэ хэhэн, бүтээhэн юумэмнай яhала бии. Манай Сэлэнгын совхозой ажалшад бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, адууhа малайнгаа тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ тушааха түсэбөө дүүргэхэ талаар зарим тэды амжалта туйлажа, аймаг дотороо эрхимлэжэ гараhан, КПСС-эй Сэлэнгын райкомой, аймагай Соведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг абаhан байна.

Бидэ гэрээрээ үнгэрэгшэ жэлдэ зуун эхэ хонинhоо 114 хурьга абаhан, хонин бүриhөө 4,05 килограмм ноохо хайшалhан, эхэhээнь hалгааха үедөө хурьгадай шэгнүүрые 23 килограммда хүргэhэн байнабди. Хэhэн ажалнайшье үндэрөөр сэгнэгдээ. ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Залуу малшанда» гэhэн хүндэлэлэй тэмдэгээр шагнагдаhан, нэмэлтэ түлбэридэ — 2.939 түхэриг, 30 хурьга абаhан байнабди.

Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаhан Хандалгатай, хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөө эмхидхэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолтой танилсаха зуураа, манай Сэлэнгын аймагай ажахынууд нёдондо Зэдын аймагайхидтай баталhан договоройнгоо дүүргэлтые бэе бэедээ ябажа шалгалсаад, hаяшаг шэнэ договор баталаа hааб даа.

Та, Виктор Гомбоевич — Зэдын аймагай суута хонишодой нэгэн, манай бригадые социалис мүрысөөндэ уриhан байгаат. Манай отаранууд хоорондоо табяад модоной зайтай байдаг. Хонидые харууhалха, бэлшээхэ эрхэ байдалнай адлишуу. Та, танай нүхэр Галина Очировна залуу хонишодшье hаа, хүдэлмэриин баян дүй дүршэлтэй, hүүлшын жэлнүүдтэ ехэ амжалтануудые туйлажа, Зэдын аймагай залуу хонишодой дунда эрхимлэн, аймагай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэhэн байнат. Бидэ таанадай уряае дэмжэн абаад, социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын тулада үсэд шангаар оролдожо байнабди.

Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ нэгэшье толгой хони, хурьга гарзалуулхагүй, зуун эхэ хонин бүриhөө 120-hoo үсөөн бэшэ хурьга абаха, хонин бүриhөө 4 килограмм ноохо хайшалха, хурьгадай шэгнүүрые эхэhээнь hалгааха үедөө тус бүридэнь 20 килограммда хүргэхэ уялга абанхайбди.

Би отарадаа гол түлэб hамгантая ажалладагби. Абаhан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тула түхэреэн жэлэй туршада оролдонобди. Хонишодой амжалтын эхин — зун, намар гэжэ hанагшаб. Бидэ hүрэгөө зүбөөр бэлшээхэ хэрэгтэ гол анхаралаа табидагбди. Зунай хүхэ ногоондо хонидоо зүбөөр адуулжа, таргалуулхын тула малшан бүхэн оролдодог гээшэ. Теэд олонхи хонишод зунай аяма халуунда hүрэгөө хорёодонь оруулжа хургуулдаг заншалтай. Би энээниень зүбшөөхэгүй байнаб. Хонидоо үдэрэй туршада адуулха гэбэл, бэлшээриеэ hайн лэ мэдэхэ хэрэгтэй. Үдын халуунда hүрэгөө тараажа, доболиг, hэбшээтэй газарта адуулхада зохисотой.

Ажахымнай хонишод түлөө үбэлдөө, хабартаа абадаг заншалтай. Хурьга абалгын бэлэдхэл хонидые үрэжүүлхэ үедэл эхилдэг гэжэ хэлэхэдэ болохо. Тэрэ үедэ хонидоо үрэжүүлхээр бэлдэжэ, ногоон hолоомо эдюулдэг байгаабди. Отара шадарайнгаа участогай зарим хубииень өөhэдөө хорёолообди. Эндэhээ зелёнкын муу бэшэ ургаса хуряажа, үбэлжэлгын үедэ яhала хүрэхэ тэжээл бэлэдхээбди.

Бидэнэр энэ жэлдэ мартын 1-hээ хурьгадые абахаар хараалнабди. Оройн хурьгадые абахада хонишодто нэгэ бага хүнгэн. бага гаргашатай хадаа ажахыдашье таарамжатай байдаг. Минии hанахада, дан эртын. январьда гараhан хурьгад манай эрхэ байдалда жэгдэ hайнаар түлжэдэггүй. Эдэнэр хүйтэ абажа, үбдэхэдөө бэлэн байдаг. Эхэ хонидые хурьгалхаhаань урда муугаар харууhалhан, байра байдалыень hайн бэлдээгүй, хурьгашадай кадрнуудай дуталдадаг, зарим хонишодой хүдэлмэридөө үнэн сэхээр хандадаггүй дээрэhээ олохон отарануудта түл ехээр гарзалдаг. Сагай уларилhaa, байрын соохи микроклимадhээ хурьгадай түргэн түлжэлгэ ехээр дулдыдадаг. зарим ушарта хурьгадые hайнаар эдеэлүүлхэдэшье эдэнэр удаанаар томо болодог. Харин февралиин hүүлээр. мартын эхеэр гараhан хурьгад түргөөр борюжодог, тобиржодог гэжэ би ажаглааб.

Мүнөө хонидойнгоо хурьгалалгада бэлдэжэ байнабди. Нэн түрүүн хонидойнгоо байра дулаалдагбди. Манай хонидой хото шэнэ гэбэшье, ехэ муугаар баригданхай. Бүхы нүхэ hүбыень шабаабди, хаяануудые хээбди. Хонидой байра соо таарамжатай микроклимат байлгахын тула вентиляци шалгажа байдагбди.

Хонидой хурьгалжа эхилгэр дутуу дутамаг хаалта хаамжа, шүргэнүүдые, бусад хэрэгсэлнүүдые бэлдэжэ, электрын лаампануудые үлгэжэ хүсээхэ байнабди.

Манайда үбhэ тэжээл элбэгээр асарагдана. Тиихэдэ хурьгадтаа эдюулхын тула эгээл hайн шэмэтэй үбhэеэ хадагалдагбди. Дутуу юумэн гэхэдэ, ороохо тариянай зүйл, холимол тэжээл мүнөө нэгэшье грамм үгтэнэгүй. Энэмнай хойшодоо эхэ хонидой хүсэ шалалдань, hү шэмэдэнь муу нүлөө үзүүлжэ болохо.

Хонидойнгоо байра соо эгээл хуурай, дулаан газартань хурьгадые абадагбди. Модон шүргануудhээ тусхай таhалганууд хэгдэдэг, Секцинүүдэй олон үсоониинь хонидой олоороо хурьгалhанhaa, тэрэшэлэн эхир хурьгадай тооhоо дулдыдадаг. Түл абалгын ябасые хараадаа абан. таhалгануудай тоо олошоруулхада болоно. Эхэ хонин hая гараhан хурьган хоёрто тусхай байра үгтэдэг юм. Энэ ажал хадаа эхэ хонидые хурьгадтань дадхааха арга олгоно, мүн малшадай хүдэлмэрие нилээдгүй хүнгэдхэнэ.

Хонидой орожо шадахагүй таhалганууд соо тэбшэ, хобоонуудта хурьгадай эдихэ концентрат, яhанай гурил. дабhан, hайхан үбhэн. уhан хододоо байдаг. Хурьгад үдэрэй ямаршье сагта эндэ эдеэлхэ аргатай. Микроэлементнүүдээр баян иимэ нэмэлтэ тэжээлые хурьгад эдихэдээ түргэн борюжодог, өөдэргэн байдаг. Бидэ хонидойнгоо байрые ноохон болоод элдэб бог шоройhoo сэбэрлэжэ байдагбди. Хурьгад иимэ юумэ эдихэ ёhогүй бшуу.

Хонидой хурьгалха үедэ хотон соогоо түхэреэн сүүдхэ соо дежурладагбди. Хурьгалжа байhан хонидой дэргэдэ заатагүй байха шухала ха юм.

Манай ажалда дутуу дундануудшье бии. Үбэлжөөнэймнай бүхы байранууд электрын элшэ хүсэөөр хүсэд хангагдаагүй, хони хурьгадые бүлеэн уhаар уhалха гэхэдэ хотон соомнай цистернэ табигдаагүй, тэжээл зөөжэ тарааха дүүжэн харгы хэгдээгүй. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, хонишодой ажал хүндэ хүшэр зандаа. 600 гаран хонидые худагhaa уhалха. үбhэ тэжээлыень бар хүсөөрөө тарааха баатай болонобди.

Энээнэй урда тээхи жэлнүүдтэл адли энэшье жэлдэ даажа байhан 627 хонид нэгэ доро олоороо хурьгалхаар хүлеэгдэнэ. Совхозой дирекциин зүгhөө дээрэ дурсагдаhан дутуу дунданууды зайсуулха хэрэгтэ туhалаад. энэ жэлдэ хурьгашадаар шадабаритай бэрхэ хүнүүдые үгөөд байбалнь. зорихондоо хүрэхэл байхабди.

Нүхэр ёhоной энэ социалис мүрысөөнэймнай хүсэн ехэ. тиимэhээ тэрэ хэн хэндэмнайшье аша туhатай байха гээд тоолонобди.

Ц. ШИНДАКОВ,
Сэлэнгын совхозой ахалагша хонишон.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

...ЭЭ БАРИЛДААГААР БУРЯАДАЙ АССР-эй ...ТЛУУЛАГДАМАЛ ...АНДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Спортивна үндэр амжалта туйлаhанайнь, Алас... чемпионой нэрэ зэргэ хүртэhэнэйнь түлөө ... барилдаагаар республикын ...тлуулагдамал командые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Б. СЕМЕНОВ.**

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **И. ЧЕРНЯКОВ.**

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной февралиин 19.

А. А. ГРОМЫКО БУСАЖА ЕРЭЭ

ЖЕНЕВЭ. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко США-гай гүрэнэй секретарь, национальна аюулгүйе сахилгын талаар президентын туhалагша Г. Киссинджертэй уулзажа дүүргэhэнэй hүүлээр оронгоо бусахын тула февралиин 18-да Женевэhээ мордоо.

* * *

А. А. Громыко гэрэл үдэртөө Москвадаа бусажа ерэбэ.

ФРАНЦИИН ПРЕМЬЕР-МИНИСТР Ж. ШИРАК АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР СОВЕТСКЭ СОЮЗДА ЕРЭХЭНЬ

Францийн Премьер-Министр Ж. Ширак Советскэ правительствын уряалаар байгша оной мартын 19-hөө 24 хүрэтэрхи үе соо Советскэ Союзда албанай хэрэгээр ерэхэ болобо.

ЗВЁЗДНЫЙ ХОТО КОСМОНАВТНУУДЫЕ УГТАБА

Алексей Губарев, Георгий Гречко «Салют-4» гэжэ замбуулинай станци дээрэ 30 сүүдхын турша соо хүдэлмэрилhэнэй hүүлээр «Союз-17» онгосоор Газартаа бусажа ерэбэ. Астрофизигүүд, геологууд, атмосфернэ физикын талаар мэргэжэлтэд, ниидэлгэдэ хэрэглэгдэхэ түхеэрэлгэнүүдэй конструкторнууд, биологууд ба медигүүд научна, инженернэ шэнжэлгэ хэхэ шухала даалгабаринуудые космонавтнуудта үгэhэн байгаа. Огторгой замбуулин соогуур удаан дабшаhан иимэ ниидэлгэ научна ба арадай ажахын шухала зорилгонуудые шиидхэхын тула замбуулиние шэнжэлэн ашаглаха ехэ арга боломжо олгоно.

Тиимэл ушарhaa замбуулинай баатарнуудые угтахаяа февралиин 17-до гэдэнэй ханинар — космонавтнуудhaa гадна, мүн замбуулинhaa асарагдаhан шухаг «почто» шэнжэлжэ эхилhэн эрдэмтэд, замбуулинай аппарадуудые ухаалан зохёоhон гол конструкторнууд Москва шадархи аэродром дээрэ ерэбэ. Угтамжын маршын зэдэлээдүйдэ тэдээнтэй хөөрэлдэжэ, замбуулиндахи аяншалгын дүнгүүд тухай hанал бодолоо хубаалдахыень гүйбэбди.

Энеэбхилhэн баатарнууд Москвагай оршондо самолёдой гэшхүүрээр бууба. Ниидэлгын түгэсхэгдэhэн тухай, шэнэ ниидэлгэнүүдтэ гарахаар бэлэн байhан тухайдаа мэдээсэhэн элидхэлэй тодо hонор үгэнүүд дуулдаба. Баглаа сэсэгүүд. Хани ёhоной тэбэрилдээнүүд.

Тиигэhэнэй удаа гэр тээшээ ошохо замаар автомашинанууд дабшаба. Гол уулзалга Звездный хотодо болохоёо байгаа.

Звездный хотын соёлой байшан hайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Космонавтнуудые бэлдэдэг центрэй хүтэлбэрилэгшэд, гол конструкторнууд, партийн ба комсомолой эмхинүүдэй түлөөлэгшэд замбуулинай ээлжээтэ аяншалгын амжалтатайгаар дүүргэгдэhэндэ зорюулагдаhан митинг дээрэ үгэ хэлэбэ.

Экипажай гэшүүд митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Коммунис партида, Советскэ правительствада халуун баяр, замбуулинай аяншалгада бэлдэhэн бүхы коллективүүдтэ үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргөө.

Тогтоhон заншалай ёhоор, уулзалгын үдэр Гүрэнэй комиссиин заседани болобо. Тус экипажай 30 сүүдхын турша соо хэhэн бүтээhэн хүдэлмэрие, ниидэлгэ хангагша бүхы албануудай ажал ябуулгые эрхим гэжэ сэгнэбэ.

Н. ЖЕЛЕЗНОВ.
ТАСС-ай корр.
Звёздный хото.

ЖУРНАЛИСТНУУДАЙ СЕМИНАР

ЭРХҮҮ. (ТАСС-ай корр.). СССР-эй Журналистнуудай холбооной правлениин эмхидхэhэн, Зүүн Сибириин ба Алас-Дурнын журналистнуудай семинар февралиин 18-да эндэ эхилээ. Энэ семинар ажабайдалай совет образые тайлбарилан нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ хэблэлэй, телевидениин ба радиогой дүүргэдэг үүргэдэ зорюулагдана.

«Ажабайдалай совет образ ба тэрэнэй гол шэнжэнүүд» гэhэн элидхэл СССР-эй Журналистнуудай холбооной правлениин секретарь В. Г. Яковлев хэбэ.

Эрхүүгэй, Ангарскын томо томо предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд ба. түрүүшүүлтэй уулзалганууд, үйлэдбэриин коллективүүдэй ажабайдалтай танилсалга. хизаарай ба областной газетэнүүдээр, радио болон телевиденеэр ажабайдалай совет образые тайлбарилан нэбтэрүүлгын дүй дүршэл халан абалсалга семинарай хүдэлмэриин программада орохой.

Зүүн-Сибириин түмэр замай отделенидэ Улаан-Удын Звездинска станци эгээл томонь болоно. Станциин коллектив жэл ерэхэ бүри түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлнэ. Эндэ 90 гаран коммунис ажалай ударник хүдэлнэ. КПСС-эй гэшүүд Александра Тимофеевна Красикова, Афанасий Михайлович Невский гэгшэд шэнэ жэлдэ дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абанхай.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: станциин дежурна А. М. Невский.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ЭРШЭ ҺУЛАДУУЛАНГҮЙ

Манай колхозой ажалшад юһэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эрэлсоод, үнгэрэгшэ 1974 ондо ажалдаа зарим тэды амжалтануудые туйлаһан байна. Зүгөөр энэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түсэбүүдые, энэмнэ уламжалан юһэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые бүхыдэнь болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэлэй байгша оной түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилбэ. КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалгые манай колхозой ажалшад халуунаар дэмжээд, дэшэлүүлэгдэһэн социалис уялганнуудые абаһан байна.

Колхозой партийна организаци «Социалис мүрысөөнөө саашадань улам һайнаар эмхидхэхэ тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоолые бодото дээрэнь бэелүүлэн, мүрысөөнэй үүргые дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөнэй элсүүлхэ хүсэые хэрэгжэх талаар ниилээд ехэ хүдэлмэри ябуулна.

Социалис мүрысөөнэй ашаар мал ажалай продукци үйлэдбэрилхэ ба гүрэндэ худалдаха юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй түсэб-даабаринууд амжалтатайгаар дүүргэгдэбэ. Үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүдээр манай колхоз аймаг доторoo нэгэдэхи һуури эзэлжэ, КПСС-эй райкомой, ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна. Гадна Л. М. Шитинагай хүтэлбэрилдэг һү haалиин 1-дэхи фермын коллектив партиин райкомой болон гүйсэдкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдажа, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй Хүндэлэлэй грамотаар, 700 түхэриг мүнгөөр шагнагдаһан юм.

Зарим түрүү haалишаднай үнеэн бүриһөө 3100—3112 килограмм һү haажа тушаагаа. Һаалишад А. С. Хоомых, А. А. Иванова, З. Н. Баранова, П. Л. Васильева гэгшэд тэдэнэй тоодо оролсоно. Гэхэтэй хамта, haалишад А. С. Хромых, В. К. Родионова, трактористнууд М. П. Антонов, Ф. Н. Борисов, С. М. Афанасьев, автомашинын жолоошод Ф. С. Суханов, А. Ф. Михайлов, Г. П. Пальшин гэгшэд үнгэрэгшэ дүрбэн жэлэй турша өөрынгөө 5 жэлэй түсэбүүдые дүүргээ.

Социалис мүрысөө эмхидхэхэ тухай асуудалнууд коммунистнуудай суглаануудта дээрэ, парткомой заседаниинууд дээрэ ходо шахуу хаража үзэгдэдэг. Мүрысөөнэй дүнгүүдые декада, hара бүри үйлэдбэриин зүблөөндэ зүбшэн хэлсэдэг юм.

Манай колхоздо haалиин 3 фермэ, гахайн нэгэ, мал шахадаг нэгэ фермэ, хонилой 8 отара бии. Фермэ, отара бүхэндэ haйнаар тухеэрэгдэһэн улаан булан бии. Тиигэхэдэ фермэ бүхэндэ ажалай шэглэл, хараадха абажа, улаан булан тухеэрэгдэдэг гэжэ тэмдэглэмээр. Һаалиин фермэнүүдтэ улаан булангууд соо социалис уялганууд, социалис мүрысөөнэй дүримүүд, «фермынгөө ажал хэрэгүүд» гэһэн стенд, «Мүнөөдэр хэн түрүүлжэ ябана?» гэхэ мэтэ бусад харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд үлгөөтэй байдаг. Фермын коллективэй үдэр бүриин ажал хүдэлмэри харуулхаһаа гадна, тэндэ haалишадай газетэ ба журналнуудые уншажа амаралхаар тухеэрхэ оролдогдоно. Ушар тиимэһээ улаан булангууд соомнай радиоприемникүүд, шатар, домино, газетэ ба журналнууд табидаг юм. Гэхэтэй хамта фермын ажалай хиналтын постын, партийна бүлгэмэй газетэ, график список, агитатор ба нинтэ-политическэ хүдэлмэриин түсэб дүүргэлтын түлөө харюусалгата хүнүүдэй список тухай планшет соо байдаг юм.

Социалис мүрысөөнэй ябасые haйнаар харуулхын, олондо соносхохын тула харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд үргэнөөр хэрэглэгдэдэг. «Дайшалхы хуудаһанууд», «Сахилгаан» хуудаһанууд, плакадууд ба лозунгнууд, информационно бюллетэнь ба ханын газетэнүүдые фермэ болон бригадануудай улаан булан бүридэ хаража болохот.

Декадын дүнгүүдэй ёһоор, социалис мүрысөөндэ шалгарһан коллективүүдтэ дамжуулгын улаан вымпелнүүд, харин hарын туршада эрхим амжалта туйлаһан коллективүүдтэ колхозой парткомой болон правлениин дамжуулгын Улаан туг барюулагдадаг. Тиихэдэ ажалай түрүүшүүлэй нэрэ хүндэлэлдэ зорюулан, ажалай алдар солын туг фермэ гү, али бригадын улаан булангай үүдэндэ колхозой түбтэ үргэгдэдэг.

«Кварталай туршада социалис мүрысөөндэ илагшад» гэһэн хүндэлэлэй самбарта ажалай түрүүшүүлэй фото-зурагууд няагдадаг юм. Тэрээнһээ гадуур колхозой партком ажалдаа шалгарһан хүнүүдэй гэр бүлэдэнь амаршалгын бэшэг эльгээдэг байна.

Колхозой залуушуулай Совет Армиин зэргэдэ алба хэхэеэ ошоходонь, үдэшэлгэ эмхидхэжэ, бэлэгүүдые барюулдаг.

1973 онһоо эхилжэ, манай колхоздо Хүндэлэлэй ном бии болгогдоһон бэлэй. Колхоз соогоо олон жэлэй туршада эрхимээр ажаллаһан хүнүүд тэрэ ном соо бэшэгдэдэг.

Социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые олондо соносхохо, мүрысөөнэй дүнгүүдые сасуулха хэрэгтэ партийна организациин найдамтай туһалагшад — агитаторнууд, политинформаторнууд, пропагандистнууд ехэ хүдэлмэри ябуулна. 50 гаран эдэбхитэд энэ шухала хүдэлмэридэ хабаадана. Тэдэнэр үйлэдбэриин участок бүридэ хубаагданхай. Политинформаторнууд ба агитаторнууд урид зохёогдоһон түсэбэй ёһоор ажал хүдэлмэреэ ябуулна. Тэдэнэр гол түлэб парти ба правительствын политикые, ажалай түрүү дүй дуршалые хүн зондо тайлбарилна.

Һү haалиин фермэнүүдтэхи социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые фермэнүүдые даагшад ба тоо бүридхэгшэд үдэр бүри, агитаторнууд декада бүридэ гаргадаг, колхозой правлени болон партком hарадаа нэгэ дахин сугларжа, дамжуулгын Улаан туг хэндэ барюулха тухай шиидхэбэри гаргадаг.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр үнгэргэгдэдэг үйлэдбэриин зүблөөнүүд коллектив бүридэ ехэ удха шанартай гэжэ тэмдэглэхэ байнаб. Тиимэ зүблөөнүүд дээрэ түрүүшүүлэй ажалые тэмдэглэжэ, ажалай журам эбдэгшэдые шүүмжэлнэбди.

Социалис мүрысөөнэй ашаүрые дээшэлүүлхын тула мүрысөөндэ шалгарагшадые урмашуулха шухала гэжэ тоолонобди. Материальна ба моральна урмашуулгын олон ондоо онол арга хэрэглэгдэдэг байна. Энээн тушаа гол түлэб хэлэгдээ гээшэ. Урмашуулгын ашаар ажалшадай эдэбхи үүсхэл, урма зориг бадаруулагдадаг юм.

Зүгөөр социалис мүрысөөе эмхидхэхэ хэрэгтэмнай дутагдалнуудшье бии байһаар. Жэшээлхэдэ, тариан ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые саг дарыдань гаргахань бэрхэтэй болодог. Тариалангай полинууд бэе бэеһээ холо байдаг дээрэһээ, богони болзор соо тариа тарилгын ба хуряалгын хүдэлмэри үнгэргэдэг шалтагаанһаа, полевой стан (нүүдэл вагон гэхэ мэтэ) үгы дээрэһээ тариашадай мүрысөөнэй дүнгүүдые үргэнөөр харуулха, олондо соносхохо хэрэг униагайрхаала hанадаг.

— «1975 ондо газар тариалангай ба мал ажалай продукт бүри ехээр абахын, бэлэдхэхын түлөө, юһэдэхи табан жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхын түлөө хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай». КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолые манай колхозой ажалшад бүрин дэмжээд, юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ түсэб даабаринуудые болзорһоонь холо урид дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ шармайн оролсобо. Социалис мүрысөөе haйнаар эмхидхэһэнэй, нинтэ-политическэ хүдэлмэри колхозникүүдай дунда улам дэлгэрүүлһэнэй ашаар түгэсхэхы жэлдэ ажалдаа амжалта туйлахабди гэжэ этигэнэбди.

А. ХАНДАРХАЕВ,
Улаан-Үдын аймагай «Искра» колхозой парткомой секретарь.

Аймаг доторoo дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ онсо шалгаржа, тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй аймагай чемпион болоһон Софья Доржиевна мүнөө 290 хони харууһалдаг юм. Хүйтэн уларилтай Ахын аймагай «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон С. Хандаковагай отарада мүнөө 240 гаран хурьган абтаад байна.

КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаһан Хандалга бэшэгтэ харюу болгон, абаһан уялгаяа сүм дүүргэхээр шиидэһэн С. Д. Хандакова хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ ороо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша хонишон С. Д. Хандакова.

П. ЖУЖАЕВАЙ фото.

Газетын штатнабэшэ фотокорреспондент П. Жужаевай буулгаһан энэ фото-зураг дээрэ заха холын Ахын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон, коммунист Ким Жамсаевич Базаровые харанат. Энэ нүхэр нёдондо хурьга абаха, нооһо хайшалжа тушааха түсэб, уялгаяа бэелүүлһэндээ ВДНХ-гай бронзо медаляар шагнагдаһан юм.

Мүнөө Ким Базаровай отарада шэнэ түл абалга түлэг дундаа ябажа байнхай.

БУРЯАДАЙ КОМСОМОЛ—БАМ-да

Мүнөө үеын агуу барилга болохо Байгал-Амарай түмэр замай магистралиин барилгашадта туһа хүргэхэ талаар манай республикын комсомолой организацинуудта ехэ хүдэлмэри ябуулагдана.

Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводой комсомолой комитет БАМ-ай захилнуудай дүүргэлтые өөрынгөө хиналта доро абаба. «БАМ-ай захилнуудые болзорһоонь урид, һайн шанартайгаар бүтээе» гэһэн уряа доро тус предприятиин залуушуул хүдэлжэ байна. Мүн промышленна бусад предприятинуудай комсомолшууд болон залуушуулые энэ үүсхэлые дэмжэхыень эдэнэр уряалаа.

Хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводой комсомолой комитедэй дэргэдэ БАМ-ай захилнуудай хэр дүүргэгдэжэ байһые шалгаха штаб бии болгогдонхой. Эдэнэрые хэзээ, ямар болзорто дүүргэхэ ёһотойб гэһэн юрэнхы график цех, таһаг бүхэндэ табигдажа, энээнээ баримталан, комсомол-залуушуулай коллективүүд ажаллана.

Тэдэнэрэй дунда Павел Павлуцкиин, Амир Асымбаевай, Георгий Лобановай даадаг комсомол-залуушуулай бригаданууд эрхим үрэ дүнгүүдые туйлана.

Түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй Таловска заводой гаргадаг продукциин гурбанайнь хоёр хуби БАМ эльгээгдэдэг юм. Тиимэһээ тус предприятиин комсомолшууд болон залуушуул хүүргын хэрэгсэлнүүдые бүтээгшэдэй үүсхэл халуунаар дэмжэбэ.

1974 оной хугасаа соо 12 мянган кубометр хабсаргагдамал түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдые гаргаха даабаритай аад, 14 мянганда тус завод хүргэжэ шадаа. Энэ үндэр амжалтада комсомол-залуушуулай бригаданудай оруулһан хубита горитой ааб даа.

Ханхашановай, Черепановай, Таракановскиин даадаг бригаданудые эндэ онсо тэмдэглэмээр. Халаанайнгаа даабарие хододоо үлүүлэн дүүргэжэ, БАМ-ай захилые һайн шанартайгаар бүтээжэ эльгээнэ.

Буряадай багшанарай, Зүүн Сибириин технологическа институдуудай комсомолой комитедүүд барилгын объектнүүд дээрэ субботнигуудые, воскресннигүүдые үнгэргэжэ, олоһон мүнгөөрөө спортивна хэрэгсэлнүүдые худалдажа абаад, БАМ-ай барилгашадта эльгээе гэжэ республикынгаа һурагшанар болон студентнэртэ хандаһан нээмэл бэшэг соогоо бэшэһэн байдаг. Энэ үүсхэл мүн лэ үргэнөөр дэмжэгдэжэ байнхай.

ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын горком 1974—1975 онуудта хизаар ороноо шэнжэлэлгэдэ хабаатай удхатай 50 мянган ном суглуулжа, БАМ-ай барилгашадта эльгээхэ гэһэн шиидхэбэри абаа һэн. Гадна хотын промышленна предприятинуудай, институт, техникумүүдэй агитбригаданууд барилгашадта ошодог болоод байна. Энэ хэрэг саашадаа улам гуримшуулагдахаар хараалагданхай.

Саашадаа комсомолой организацинуудай урда ямар зорилгонууд табигдана гээшэб? Нэн түрүүн БАМ барилгада али болохоор туһалха талаар бүри үргэн дэлисэтэй хүдэлмэри ябуулха шухала. Тиихэдээ энэ хэрэгээ түсэблэн, эмхидхэл һайнтайгаар үнгэргэхэ эрилтэ табигдана. Мүн агуу барилгын удха шанар үдэр бүхэндэ ябуулагдажа байдаг нинтэ-политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэриин шухала талань болохо ёһотой.

Д. ЦЫРЕНДОНДОКОВ,
ВЛКСМ-эй обкомой хүдэлмэришэн болон хүдөөгэй залуушуулай таһагые даагша.

ВЛКСМ-эй ОБКОМО[Й] ЭЭЛЖЭЭТЭ ПЛЕНУ[М]

Партиин обкомой заседаниинуудай ехэ з[ал]... ВЛКСМ-эй обкомой ээлжээтэ V пленум ... дүүрэбэ. Пленумэй үзэмжэдэ табигдаһан «... дай областной комсомолой организациин юһ... табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ бэелүүлхэ за... нууд тухай» асуудалаар ВЛКСМ-эй обкомой ... дэхи секретарь **В. Д. Раднаев** элидхэл хээ.

ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын горкомой, Ба... Хяагтын, Яруунын, Хойто-Байгалай, Түнхэн... хааминай, Улаан-Үдын райкомуудай нэгэдэ... ретарьнар элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаа... һан байна.

Удаань ВЛКСМ-эй обкомой пленум Бу... областной комсомолой организациин 1975 ... бэелүүлхээр абаһан социалис уялгануудые б... абаа.

ВЛКСМ-эй обкомой секретарь **С. В. Шаги...** ВЛКСМ-эй обкомой IV пленумһээ хойшо ... һэн саг соо обкомой бюрогой ябуулһан ажа... дэлмэри тухай мэдээсэл хэһэн байна.

Пленумэй хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой ... гой гэшүүн, партиин обкомой партийно-эмхи... хүдэлмэриин таһагые даагша **А. Б. Бардо...** баадалсаа.

СОВЕТ ОРОН: ШЭ[НЭ] hОНИ[Н]

ПАРТОРГАНИЗАЦИ БА УГТАМЖЫН ТҮСЭБ

ХАРЬКОВ. (ТАСС-ай корр. М. Хабинский). Эндэхи хиналта-хэмжэлгын приборнуудые бүтээдэг завод үйлэдбэреэ автомадаар зэбсэглэхэ электронно 250 түхеэрэлгэ январь hара соо Запсибтэ, «Криворожстальда» болзорһоо урид эльгээгээ.

Партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгаар урмашан зоригжоһон предприятиин ажалшад энэ жэлдэ абаһан угтамжынгаа түсэбые партийна нээмэл суглаан дээрээ зүбшэн хэлсээ һэн. Продукци үйлэдбэрилхэ табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь hараар урид дүүргэхэ уялга абанхай Ороной шэнэ гол барилгануудһаа — БАМ-һаа, КамАЗ-һаа, Новолипецкһээ, Орско-Халиловска, Донецкэ металлургическа ехэ барилгануудһаа абтаһан захилнуудые октябриин 1 болотор бүтээжэ эльгээхэ зорилго табина.

Ашаглалгада оруулагдаха гол барилгануудые шухала түхеэрэлгэнүүдээр, аппаратураар дары хангахын тула заводто ниитын штаб, цехэй хиналтын постнууд эмхидхэгдээ. Түрүү мэргэжэлтэд, партийна ба профсоюзай эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, үүсхэл эдэбхитэй хүдэлмэришэд тэдэнэй бүридэлдэ ороно.

Табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан ажалай бүтээсын хэмжээндэ предприятинь хүрэжэ байна. Жэлэй дүүрэтэр 9 процентээр үлүүлэгдэхэ.

БРАТСКДА ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР ГАРГАГДАҺАН ЦЕЛЛЮЛОЗО

БРАТСК. (ТАСС-ай корр. М. Совенко.). Жэлэй эхинһээ хойшо Братскын модоной промышленна бүлэг үйлэдбэриин харьяата целлюлозно хоёрдохи заводой коллектив түсэбһөө гадуур мянга гаран тонно продукци үйлэдбэрилэн гаргаа. Ангар мүрэн дээрэ баригдаһан асари ехэ барилга ороной целлюлозо-саарһанай промышленностиин тугшан болобо. Мүнөө жэлдээ 1 миллион тонно продукци үйлэдбэрилхэ хүсэндөө ороод байна. Энээнтэйнь дашарамдуулан, КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет эндэхи барилгашадые, хабсаргагшадые, ашаглалгада оруулагшадые, проект табигшадые халуунаар амаршалаа.

Энэ ушарта зорюулагдаһан ехэ митинг целлюлозой хоёрдохи заводой цех соо болобо. Тэрээндэ хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа. Братска модоной-промышленна бүлэг үйлэдбэриин коллектив түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ абаһан социалис уялгануудһаа гадуур 40 мянган тонно целлюлозо, 7,5 миллион дүрбэлжэн метр картон үйлэдбэрилбэ. Братска ГЭС-эй барилгашад, хабсаргагшад барилга-хабсаргалгын хүдэлмэреэ болзорһоонь урид, 1975 оной декабриин 5 болотор дүүргэхэ уялга абанхай.

ЭЛЕКТРОСТАНЦИНУУД БАМ-да ЭЛЬГЭЭГДЭНЭ

ТИРАСПОЛЬ. (ТАСС-ай корр. Г. Извеков). «Электромаш» заводой бүтээн гаргадаг 630 киловатт хүсэтэй синхронно түрүүшын генераторнууд Байгал-Амарай түмэр замай барилгашадта эльгээгдэбэ. Дизельнүүдээр хангагдаһан эдэ генераторнууд Байгал-Амарай түмэр замай барилга дээрэ нүүдэл электростанцинууд болгогдон хэрэглэгдэхэ байна.

Холын приискэнүүдэй, геологическа экспедицинүүдэй, леспромхозуудай абаһан шэнэ агрегадууд һайн байһанаа харуулаа. Урдын агрегадуудһаа 10 процент... гэн юм.

АЛМАЛТА АРЬБА[ЛАЛТЫН] ХЭҺЭНЭЙ АША...

БАРНАУЛ. (Т[АСС-ай] корр. Н. Карасев). ... арьбалалта хэхын ... рысөө Алтайн меха... нуудай дунда ... Егерьевско районой ... зиин нэрэмжэтэ ... бригадир, Социалис ... Герой П. Н. Пе... февралиин 11 онсо ... үдэр болоо. Тэрэнэй ... тив табан жэлэйн... дүүргэбэ. 44 мянган ... гэй алмалта арьбала... дэһэн байна. Энэ ... бригадань гурбан ... нара һалхинһаа ... хүрьһэ хамгаалха ... худалдажа абаа, ма... дые табиха хашаа ... Жэлэй дүүрэтэр энд... ханизаторнууд үшөө ... ган түхэриг арьбалха... дэбэ П. Н. Печенкин... тэрэнэй нүхэдэй ... мүнөө Алтайда тракт... ряан ажалай хэдэн ... бригада хүдэлжэ ... Түсэбтэ табан жэлэй... хойшо машинануудые... пас частьнуудые, ... алмаһанай ашаар 11 ... он түхэригэй аша... оруулаа. Энэ мүнгэ ... хизаарай ажахынууд ... ган трактор, комбай... дажа абаһан байна.

ТҮРҮҮ ҺААЛИША[НАЙ] ХАРАА ТҮСЭБ...

ВИЛЬНЮС. (ТА[СС-ай] корр. И. Багданские). ... вагай ССР-эй Ке... районой «Гегужес ... гэжэ колхозой түрүү ... шан Янина Дзикене ... үүсхэл гаргаба. Лейд... сэй уряада харюу ... байгша ондо 155 үнеэ... рууһалжа, 550 то... haахаб гээ.

Янинын хани баса... лэ иимэ һайн үрэ ... дые туйлаа. Һаяхан ... һон республиканска... дээрэ Лейда Пейпсэй ... лые бүгэдөөрэн ... уряатайгаар haали... мэнүүдэй бүхы ажа... хандаба. Һү haалга... мянган центнерээр ... республика доторoo ... бүриһөө 3195 кило... һү haахаар шиидхэг...

МЕЛИОРАТОРНУУ[Д] ТУҺА ХҮРГЭН...

НОВОСИБИРСК. (Т[АСС]-ай корр. В. Ельмаков). ... ротехническэ түмэр... зүйлнүүдые гаргадаг ... түрүүшынгээ продукци... ластиин мелиорагор... эльгээбэ. Шэнэ пре... хүгжэнги мал ажалтай ... бинска нам газартай ... бышев хотодо (Новоси... область) баригдаа. 400 ... гаран тонно һү haада... хи колхоз, совхозуу... шалан һайжаруулха хү... ри үргэнөөр хэгдэжэ... Һайжаруулагдаһан бэл... нүүд бии болгогдоно, ... лан һайжаруулагдана ... бинска набтар газарта ... налхитай 4 миллионһоо ... гектарые хатаажа ...

Гидротехническэ ... бетон зүйлнүүдые га... завод мелиорацилгын ... сэлнүүдые. түхеэрэл... дые барилгада эльгээ... на. Жэлдээ тус пред... 30 мянган кубометр ... бетон хэрэгсэлнүүдые ... хэ юм.

АЛТАЙН НАЙМАДА[ХИ] ДЭЭДЭ ҺУРГУУЛИ

БАРНАУЛ. (ТА[СС-ай] корр.). Алтайн гүрэн... лой институт хадаа хи... эмхидхэгдэн байгуула... наймадахи дээдэ һур... болоно.

Тэрэнэй хоёр факул... — соёл гэгээрэлэй хү... риин ба библиотекэ шэ... гын факультедүүдтэ — ... рай режиссернууд, ... ба оркестрэй дирижер... библиотекарьнууд, би... графууд һурган бэлдэ...

2 мянган студент ... дээдэ һургуулиин очно ... заочно таһагуудта һу... байна.

ХОНИШОДТО АНХАРАЛТАЙ БАЙХА

ХЭЖЭНГЫН АЙМАГАЙ ЗАГАҺАТЫН СОВХОЗОЙ ХОНИШОДОЙ БРИГАДИР ДЭМБРЭЛ ШОИНЖОНОВОЙ ХӨӨРӨӨНҺӨӨ

Манай совхозой хонишод юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ ажалдаа горитой амжалта туйлаха зорилготойгоор бүхы хүсэеэ элсүүлэн хүдэлмэрилжэ байна.

Нёдондо бригадымнай хонишодой хэһэн ажалые согсолон харахада ниилээд ехэ. Үнгэрһэн жэл ахалагша хонишод Анна Шамсудинова, Намжилдоржо Дондоков, Анна Соголова гэгшэд 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга гарза хоролтогүйгөөр тэнжээжэ, ногоон дээрэ гаргаһан байна.

Мүнөө январь hараһаа эхилжэ, бригадымнай эхэ хонидой отаранuудта шэнэ түл абалга эхилээд байна.

Бүхыдөө 4200 эхэ хонитойбди. Һаяын байдалаар бүхы эхэ хонидоймнай 1200 гаранниинь хурьгаланхай. Хонишод А. Шамсудинова 250 хурьга, А. Соголова 180 хурьга, Н-Д. Дондоков 200 хурьга абаад, гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна.

Эхэ хонидоймнай отаранuудай хонишод бүри намарһаа эхилжэ, түл абаха харюусалгата хаһадаа һайнаар бэлдэһэн юм.

Эхэ хонидой байра, хашаа яһала шэнээргэ. Тиибэшье һаань илангаяа хурьгадай байра дулаалха, заһабарилжа шэнэлхэ ажалаа хонишоднай сүм бүтээгээ.

Миниин һанахада, хониной байра саг соонь дулаалаад, үбһэ хоолыень ехээр бэлдээд байбал, заабол олон түл гарзагүйгөөр абамаар байна. Гэбэшье бригадада бага зэргэ дутагдалнууд ушардаг зандаа. Энэ дутагдалаа хонишодтойгоо дары хэлсэжэ, усадхадаг байнабди.

Хони үсхэбэрилгые хүгжөөхын тула гол түлэб үбһэ тэжээл бардам хүрэхөөр бэлдэхэ гээшэ тон харюусалгатай ха юм даа. Манай бригадын хонишод энэ хаһая эмхитэйгээр үнгэргэжэ, зунай сагта үбһэ тэжээл ехээр бэлэдхэжэ абадаг заншалтай. Үнгэрһэн зунай ган гасуурһаа боложо, Чисаанада үбһэ, тариянай ургаса муушаг абтаа. Гэбэшье бидэ уһалагдадаг газарһаа яһала ехэ үбһэ абаабди. Мүнөө жэл үбһэмнай бороодо норожо, шанар шэмээ алдаагүйшье һаа, ехэл хор хомхи байна.

Эхэ хонидойнгоо хурьгалаад байхада шэмэтэй үбһэ тэжээлээр хооллуулдаг гээшэбди. Отара бүхэндэ 600 эхэ хонин харууһалагдадаг. Мүн баһа һубай хонид олон. Һубай хониднай саһанай зөөлэржэ эхилхэлээр, тала майлынгаа бэлшээриин хагданда гарадаг. Мүнөө һубай хони харууһалдаг хонишоднай баһал гарза хоролтогүйгөөр үбэлжэжэ байна.

Мүнөө түл абалга түлэг дундаа... Хонишоднай ажалаа сүлөөгүй ябуулжа байна. Тиихэдэ хонишодто автолавка эдеэ хоол, эд бараа саг үргэлжэ асаржа, эрьежэ байгаа һаань, һайн бэлэй. Мүн баһа бүхэли үдэртөө ажаллаһан хонишодтомнай уран һайханай коллектив наада концерт харуулжа, сэдьхэлыень хүхеэдэг һаань, һайн һэн.

Загаһатын совхозой хонишод ажалша, хэлэһэн үгэдөө заабол хүрэхөөр зон. Теэд нэрэтэй солотойгоор, ажалай үндэр амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэнь саг дары туһаламжа үзүүлхэл хэрэгтэй.

В. ЧИМИТОВ.
Хэжэнгын аймаг.

Михаил Константинович Шунковой зайн элшэ хүсөөр хангадаг эмхи зургаануудта хүдэлжэ эхилһээр олохон жэл үнгэрөө. Эгээн түрүүшынхеэ участогтаа дуудуулжа, бэеэ даагаад, эбдэрһэн провода заһаһанаа мүнөө элихэн һанадаг. Андрей хүбүүниинь тэрэнэй һурагшадай нэгэн һаяхан болобо.

Андрейн эсэгэһээ һургаал абамаар юумэн яһала байха. Михаил Константиновичой даадаг участок гурим журамтай байдаг. Тэрэ өөрөө ходо участогуудтаа гаража, лининүүдые шалгадаг.

Эсэгынгээ һайн мэргэжэлдэ һурахые хүсэһэн Андрей эрхим хүдэлмэришэн болохол байха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: городой электросетиин Ивалгын участогай ахалагша электромонтер М. К. Шунков Андрей хүбүүнтэеэ байна.

З. ВЕСНИНАГАЙ фототекст.

КВАРТАЛАЙ ТҮСЭБ—БОЛЗОРҺОО УРИД

ХЭРЭН. «Буряадай үнэн» газетын корреспондент Б. Ябжанов иигэжэ дамжуулна:

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ хараалагдаһан зорилгоёо сүм бэелүүлхээр Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон Саяанай совхозой үхэршэд гүрэндэ мяха тушааха байгша оной түрүүшын кварталай түсэб болзорһоонь холо урид бэелүүлбэ. Тиигэжэ һүүлэй мэдээгээр тус ажахы бүхыдөө 1680 центнер үхэрэй, гахайн мяха Эхэ орондоо худалдаа юм.

Кварталай түсэб дүүргэлгэдэ Д. Х. Дадановай хүтэлбэрилдэг гахайн фермын коллектив хубитаяа ехээр оруулаа. Дурсагдагша фермэ бүхыдөө 730 центнер мяха тушаагаа гэхэ гү, али гахай бүхэнэйнгөө шэгнүүрые дунда зэргээр 100 килограммда хүргэһэн байна. Мүн III отделениин Ч. С. Отбоевой даадаг малай гүүртын коллектив үхэр бүхэнөө 370 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэйгээр тушаажа, ажахыдаа горитой олзо оруулаа.

ТҮМЭРЭЙ ХАЯДАҺАН—ҮНЭТЭ ХЭРЭГСЭЛ

Жэл ерэхэ бүри орон доторнай булад, шэрэм ехээр хайлуулагдажа, трактор машинанууд, промышленностьда, хүдөө ажахыда хэрэгтэй техникэ бүри олоор бүтээгдэнэ. Һайн шанартай булад ехээр хайлуулхын тула түмэрэй хаядаһан хэрэглэгдэнэ. Тиимэһээл завод, фабрикануудай, колхоз, совхозуудай коллективүүдтэ түмэрэй хаядаһа суглуулха даабари үгтэдэг байха юм. Манай республикын промышленна предприятинуудай, хүдөө ажахын коллективүүд энэ шухала хэрэгтэ харюусалгата ехэтэйгээр хандадаг.

Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй, авиационно, Тимлюйн цементын, «Электромашина» заводуудай, «Забайкаллес» комбинадай коллективүүд түмэрэй хаядаһа гүрэндэ тушааха hара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг болонхой. Дээрэ дурсагдаһан предприятинуудай коллективүүд үнгэрһэн жэлэйнгээ даабари болзорһоонь урид дүүргэһэн байна. Январь hарын даабари мүн лэ үлүүлэн дүүргэгдэбэ. Эдэ коллективүүдэй түмэрэй хаядаһа суглуулха хэрэгтэ иимэ харюусалга ехэтэйгээр хандадагынь ехэ һайшаалтай гэжэ һанагдана. Юуб гэхэдэ, эдэнэрһээ жэшээ абаһан бэшэшье олон коллективүүд хэрэглэмжэһээ гараһан оньһон түхеэрэлгэнүүдые, элдэб зэр зэмсэгүүдые саг болзор соонь гүрэндөө тушаана.

Гэбэшье республикымнай олохон предприятинуудай коллективүүд түмэрэй хаядаһа суглуулха хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандадаг байха юм. Жэшээлхэдэ, Теплоприбор заводой коллектив нёдондо жэлдэ хараалагдаһан түсэбөө 144 тонно, Шэнэ-Бэрээнэй заһабариин завод — 197 тонно багаар түмэрэй хаядаһа гүрэндэ тушааһан байна. Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай, суднабүтээлгын заводой, барилгахабсаралгын 834-дэхи поездын коллективүүд үнгэрһэн жэлэйнгээ даабари дүүргээгүй.

Энэ дурсагдагша коллективүүд яахадаа түсэблэгдэлэн даабаряа дүүргэнэгүй гээшэб? Гээгдэлдэ ороһон коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэхэдэ, тушаахаар түмэр хэрэгсэлнүүд үгы гээд лэ харюусадаг байха юм. Үнэн дээрээ тиимэ ха гү? Үгыл ааб даа! Суднабүтээлгын заводые абаад үзэе. Заводойнь хашаа соо орожо хараа һаа, одоол гайхахат! Үни хада хэрэгһээ гараһан элдэб оньһон түхеэрэлгэнүүд. түмэр хэрэгсэлнүүд хүра бороohoo, саһанай уһанһаа жэбэржэ хэбтэдэг. Эдэ бүгэдые сүм суглуулаад, гүрэндэ тушаабал, оронойнгоо металлургиин промышленностьда хэды ехэ туһа хүргэхэ байгааб.

Улаан-Үдын пристань мүн лэ түмэрэй хаядаһа багаар суглуулна. Манай асуудалда тиимэ тушаахаар юумэн олдоногүй гэжэ харюусаа һэн. Хуушаржа, хэрэглэмжэһээ гараһан томо катер хэдэн жэл соо Байгалай эрьедэ хэбтэдэг. Энэ катерай оёорынь жэбэ жонходо эдигдэжэ, хахадынь шахуу уһан соо шэнгэнхэй. Энээниие задалан хэрэглэбэл, хэдэн арбан тонно эрхим шанартай булад гүрэндэ тушаагдаха байна бшуу. Теэд энээниие Улаан-Үдын пристаниин хүтэлбэрилэгшэд балай тооношьегүй хэбэртэй. Дурдаха болоо һаа, иимэрхүү баримтанууд тоогүй олон. Түмэрэй хаядаһа тушааха даабаряа дүүргээгүй предприятинуудай коллективүүд гүрэндэ яла түлэжэл байһаар!

Түгэсхэхы жэлэй түрүүшын hара дүүрэбэ. Олохон коллективүүд түмэрэй хаядаһа суглуулха даабаряа үлүүлээ. Теэд гээгдэлдэ орогшодой дутуу дунданууддаа усадхахые оролдоогүйнь муул байна даа. Социалис мүрысөөнэй дүн гаргахадаа, түмэрэй хаядаһа гүрэндэ тушааха даабариин дүүргэлтые харалсаха хэрэгтэй. Тиимэ гуримшье бии. Үнэндөө түмэрэй хаядаһа суглуулха даабаряа дүүргээгүй коллективүүд түрүүшүүлэй зэргэдэ ороод ябадаг. Энэ дутагдалые усадхабал, оронойминай булад хайлуулагшадта хэрэгтэй түмэрэй хаядаһан үшөөл ехээр суглуулагдаха байна.

Б. БЕРЛОВИЧ.

ЭРДЭМ ДЭЛГЭРҮҮЛЭГШЭДЭЙ АЖАЛ ХЭРЭГ

«Знание» бүлгэмэй эхин организацинууд пропагандын олон арга, зэбсэг хэрэглэжэ, ажалшадые политическэ үнэмшэлэйнь ядэрэлтэйгээр ажалдаа коммунис ёһоор хандахаар хүмүүжүүлхэ зорилго урдаа табина. «Знание» бүлгэмэй районно организаци жэл бүри лекци уншаха түсэбөө гүйсэдхэнэ. Түсэбһөө гадуур 39,5 мянган түхэригэй лекци хүлээлэй гурбан жэл соо уншагдаа.

Ажалшад жэлһээ жэлдэ олон асуудалнуудаар иланхаяа КПСС-эй дотоодын ба гадаадын политикаар, экономикын ба эрдэм наукын туйлалтануудаар һонирхоно. Ушар тиимэһээ ниитэ-политическэ, экономическа ба техническэ асуудалнуудаар тематикань саг үргэлжэ үргэлжэ. Районой лекторнууд жэл бүри шэнэ темэ тодорхойлно. Ганса 1974 ондо лекторнууднай ажалшадай дунда уншагдаха 17 лекци бэлдэжэ тараагаа.

Технологическа ба багшанарай институдуудай, кооперативна техникумэй, багшанарай хоёрдохи училищиин, «Электромашина» заводой, мэдэрэлэй министерствын, нэгэдэхи горбольницын, республикын прокуратурын, тээлогоуправлениин эхин организацинууд лекционно хүдэлмэреэ үргэн далайсатайгаар ябуулна.

Зүүн Сибириин технологическа институдай эхин организаци (түрүүлэгшэнь философиин эрдэмэй кандидат Ионов) 400 лекторнуудтэй. Тус институдай лекторнууд жэл бүри 2 мянга гаран лекци хүн зоной урда уншана.

Технологическа институдай залуу лекторэй һургуули эмхидхэгдэнхэй, лекторнуудынь городой организацинуудта ошожо, лекци олоор уншана. хүдөө нютагуудта-шье гарана.

Технологическа институдай лекторнууд марксистско-ленинскэ теори дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ, методическа хүдэлмэридэ ехэ анхарал хандуулдаг юм. Тэдэнэр теоретическэ ба научно-теоретическэ конференцинүүд дээрэ элидхэлнүүдые хэнэ, пропагандистнууд ба агитаторнуудтай методическа хэшээлнүүдые үнгэргэжэ, лекторнуудтэ зүбшэл заабари үгэнэ.

«Электромашина» заводой эхин организаци (түрүүлэгшэнь — Сыренова) заводой партийна организацида ехэ туһа хүргэнэ. Тус заводто лектори бии болгоһонхой. Һара бүри тэндэнь 5—7 лекци уншагдадаг юм.

Кооперативна техникумэй эхин организаци һайнаар хүдэлнэ. Техникумэй директор нүхэр Заболоцкий, заочно отделениие даагша нүхэр Смолина, партийна организациин секретарь нүхэр Чистякова гэгшэд «Знание» бүлгэмэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана, хүн зоной урда лекци уншана. Ушар тиимэһээ техникумэй дээрэнхи олон багшанар лекторнууд юм. Ганса 1974 ондо тэдэнэр 157 лекци уншаа. Техникумдэ залуу лекторнуудэй бүлэг бии. Ахалагша курснуудай студентнүүд оролдог юм.

Кооперативна техникумэй дэргэдэ худалдаа наймаанай арадай университет байгуулагданхай.

Үхибүүдэй хоёрдохи больницын эхин организаци (түрүүлэгшэнь — нүхэр Суздальницкая) лекционно хүдэлмэри һонирхолтойгоор ябуулжа шадана. Тус организациин 24 лектор жэлдээ 300 гаран лекци уншадаг. Районой организаци ба предприятинуудта, һургуулинуудта, агит-талмайнуудта тэдэнэр лекцинүүдые уншахадаа, харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдые хэрэглэдэг, аман сэтгүүлын журнал, тематическа үдэшэнүүдые эмхидхэдэг. Эхин организациин бюро уншагдадаг лекцинүүдэй шанарые хододоо шалгажа байдаг. Врачнууд Ербанова, Смирнова, Русалеева, Дулова гэгшэд лекцинүүдые һайнаар уншадаг гэжэ магтуулжа ёһоороо магтуулна.

Гэхэтэй хамта, «Знание» бүлгэмэй районно организаци методическа хүдэлмэридэ нилээд ехэ анхарал хандуулдаг байна. Район доторнай методическа 7 секци эмхидхэгдэнхэй юм. Научна атеизмын, сэрэгэй-патриотическа, медицинскэ секцинүүд хүдэлмэреэ һайнаар ябуулна. Жэшээлхэдэ, научна атеизмын методическа секци лекторнүүдэй хоёр семинар үнгэргөө, лекцинүүдэй тематика зохёогоо, 20 лекторые бэлдээ.

Сэрэгэй-патриотическа пропагандын талаар методическа секци залуушуулай дунда саг үргэлжын хүдэлмэри ябуулна. Лекторнүүд Яжинов, Туманов, Цыбиков хүн зоной урда олон лекци уншадаг. Тус секциин лекторнүүд жэл бүри 200 гаран лекци уншана. Методическа секцинүүд районой ниитын организацинуудтай нягта холбоотойгоор ажалаа ябуулна. Методическа хүдэлмэри һайнаар ябуулһанай ашаар лекцинүүдэй шанар дээшэлээ. Зүүн Сибириин технологическа институдай, «Электромашина» заводой эхин организацинуудай хүдэлмэриин дүй дүршэл согсологдоһон байна.

Район доторнай саг үргэлжэ хүдэлдэг 7 лектори бии. Эдэ лекторинуудта «КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд», «Партиин гадаадын политическэ ажал ябуулга», «СССР-эй 50 жэл», «Буряад орон 50 жэлэй туршада» гэхэ мэтэшэлэн тематикаар лекцинүүд уншагдаһан байна.

Арадай 6 университет хүдэлнэ. Тэдэ университедүүдтэ 1.135 хүн һурана. «Знание» бүлгэмэй 100 гаран гэшүүд университедүүдэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Жэшээлхэдэ, багшанарай институдай доцент С. Г. Дугаров 10 жэлһээ үлүү саг соо научно-педагогическа эрдэмэй университет ударидана. Врачнууд Трухин, Ломброзо, республиканска прокуратурын ба Верховно сүүдэй хүдэлмэрилэгшэд Коростылёв, Тавер, Жукова, Дрончева, Шишуева болон бусад арадай университедүүдэй ажалда эдэбхитэйгээр хабаададаг нүхэд.

Манай районой лекторнүүд гансашье Улаан-Үдэдэ бэшэ, харин республикын бүхы районуудта гаража, лекци уншадаг юм. 1974 ондо манай районой лекторнүүд хүдөө нютагуудта 2.000 лекци уншаһан байна.

Манай районно организациин 50 гэшүүд «Знание» бүлгэмэй республиканска болон городской организацинуудай хүтэлбэрилхы зургаануудта ажаллана. Хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор А. А. Белоусов, экономическа эрдэмэй доктор В. К. Дырхеев, эрдэмэй кандидадууд Г. Д. Басаев, Ф. И. Шулунов, И. Ярневский, Н. А. Анпилогов болон бусад тэдэнэй тоодо оролсоно.

Гэхэтэй хамта «Знание» бүлгэмэй районно организациин хүдэлмэридэ дутагдалнуудшье бии. Эдэ дутагдалнуудые зайсуулхын тула «Белоруссиин партийна организацида суртал бодол нэбтэрүүлдэг кадрнуудые шэлэн томилхо, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол дотор заагдаһан заабаринуудые ажал хүдэлмэриингөө хүтэлбэри болгохо ушартайбди.

Лекционно хүдэлмэри мүнөө үеын эрилтэнүүдтэ хүсэд харюусанагүй гэжэ хэлэхээр байна. Энэ талаар үшөөл ехэ юумэн хэгдэхэ ёһотой. Шажан мүргэл, хүгжэм ба зураглан харуулха искусство тухай лекци үсөөнөөр уншагдана.

Методическа хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдэнхэй гэхын аргагүй. Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ оролсоод, Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгада харюу болгон, манай районой лекторнүүд лекционно, ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулха хүсэлэнтэй.

Г. АНАНИН,
Улаан-Үдын Советскэ районой «Знание» бүлгэмэй организациин правлениин харюусалгата секретарь.

БЕЛОРУССИИН КАЛИИН ЦЕХ

БЕЛОРУССИИН Солигорск хотодохи «Беларуськалий» комбинадай горнягууд болон шанаржуулагшад 1974 ондо 7 миллион 800 мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилэн гаргаа. Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэлэй жэлдэ эндэ 8 миллион 150 мянган тонно калийна үтэгжүүлгэ гаргагдахаар хараалагдана. Энэнь СССР-эй Гүрэнэй табан жэлэй хараалагдаһан даабаринһаа үлүү болоно. Ойрын жэлнүүдтэ «Беларуськалиин» дүрбэдэхи ээлжээн ашаглалгада тушаагдаха юм. Жэлэй туршада 3 миллион 500 мянган тонно үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилэн гаргаха проектнэ хүсэтэй энэ ээлжээнэй ашаглагдахада, комбинат жэл соо 12 миллион тонно үтэгжүүлгэ гаргадаг болохо байна.

Юһэдэхи табан жэлэй дүүрэтэр орон дотор минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилгые 900 миллион тонно до хүргэхэ гэжэ түсэблэгдэнхэй. Тиихэдээ холимог тэжээл үйлэдбэрилгэдэ онсо анхарал хандуулагдаха байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Беларуськалий» комбинадай хоёрдохи рудауправлениин үйлэдбэриин участогуудай нэгэндэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ЖАРА НАҺАНАЙ ЗОЛТОЙДО

1932 он бэлэй. Буряад ороноймнай соёлой хүгжэлтын зам эндэһээ эхитэй гэлсэдэг. Энэл жэлдэ хүдөө холын нютагуудһаа ерэһэн хонгёо һайхан хоолойтой, хүдэр солбон хүбүүд, басагад сугларжа, Улаан-Үдэ хотодоо бэлиг шадабарияа харуулжа, Буряадай хүгжэмтэ драмын театр нээһэн түүхэтэй.

Игэжэл залуушуулай сугларжа эхилһээр жэл үнгэрөөд байхада, гушан гурбан оной намарай нэгэ үдэр искусствын үүдэ татажа ороод ябаһан Чойжинима Генинов театрай даабаряар Хэжэнгэ нютагаа ошожо, бэлигтэй бэрхэ басагад, хүбүүдэй бэлиг шадабари һонирхон хаража эхилээ. Тэрэ үедэ театр тухай эли бодотоор үшөө мэдэхэгүй ябаһан арбан гурбатай Дагба Улаан-Үдэ ошожо, театрта хүдэлдэг болохом гэжэ эжыдээ мэдүүлбэ.

— Юун гэбэш даа, хүбүүмни? Аман байна гэжэл бү шашажа шалихадажа бай даа. Дайда дэлхэйн хизаар руу ошожо, төорижэ үгы болошоно аабзаш. Мүнөө дээрээ Шанаа нютагтаа шандааһа шүрбэһээл ажалда шангадхаа һааш, дээрэ бэшэ аал даа. Томошог болоходош мэдэгдэнэ аабза, — гээд эжынь хэлээ һэн.

Байһаар байтар, үдэр хоногууд үнгэржэ, эдир Дагбын үргэһэ нойршье хүрэхөө болижо эхилээ. Шанаа нютагай залуушуулай наадан, солбон хүнгэн хатар ерээдүйн арадай артистын зүрхэ сэдьхэл татаад һалаагүй. Үдэшын боро хараанаар аба, эжынгээ ажал хүдэлмэридөө гарахадань, дуу шуунай харгы руу һэмээхэн галгидаг болоо. Игэһээр лэ тэрэ үетэн нүхэдэйнгөө дунда орожо, тэдэнэй дуу хатар нютаг нугынгаа хилэ дабажа, аймагайнгаа харагшадые гайхуулаад, Улаан-Үдын ендэр дээгүүршье мэдээжэ болоһон байгаа. Түрэл Шанаадаа зүжэг нааданда, дуу хатарта шалгаржа гараһан Дагба Дондуков 1933 оной намар Буряад хүгжэмтэ драмын театрта орожо, түрүүшээр, артистын һургуули мэргэжэл шадабаригүй байһан дээрээһээ, артистнуудай хамһабариин бүлэгтэ хүдэлжэ эхилээ.

Театрта хүдэлхынгөө хажуугаар Улаан-Үдын театральна хүгжэмэй училищида ороод, 1938 ондо амжалтатай һайнаар дүүргээ һэн. Һургуули һудартай болоод байхадаа, ендэр дээрэ наадаха аргануудые һанаандаа хадуужа абадагынь һонор һүбэлгэн зантай Дагбын ехэл һайн талань бэлэй.

— Училищиин һүүлээр, театрай ёһотой артист боложо ороод байхадамни, Н. Балданогой «Хоёр ханилар» гэжэ зүжэгтэ Согто гэжэ хүбүүнэй ехэхэн роль намда үгөө һэн. Энэ минии тон түрүүшын роль байһан юм. Түрүүшээр зүрхэ алдамаар байгаа ааб даа. Тиигэһээршье репетициһээ репетицидэ Согтынгоо түхэл шарайе хаража, абари зангыень гаргажа абахадааш, нэгэ бага үргэһэ һайтай бологдоо һааб даа. Бэрхэ бэлигтэй режиссёрнууд Мария Шамбуева Гомбо Цыденжапов хоёрой хатуухан эрилтэ дорол энэ түрүүшынгээ захатые бүтээһэн хүм даа, — гэжэ тэрэ мүнөө хэлэдэг.

Он жэлнүүдэй ошохо бүри артистын оюун бэлиг балжажа, олондо һайшаалтай, абари зангаараа ондо ондоо хүнүүдэй образуудые бүтээгээд, халуун альга ташалганда хүртэдэг болоо.

Нимэ эршэтэ альга ташалганай замхаагүй байтар, манайороной зүүн зүгтэ наярһан Халхын-Голой дайн эхилжэ, Дагба Доржиевич түрүүшын дуугаар тиишэ мордожо гараһан намтартай...

Буу шуугай дарнин унэрөөр хангалтаһан сэрэгшэ хүбүүнэй хубсаһаа һэлгэжэ үрдеэгүй байтар, 1940 оной жэл эхилжэ, Дагба Доржиевич Дондуков театрай ажалда хормойгоо шуужа оролсоһон гэдэг.

Түб хото Москва... Буряадай искусствын түрүүшын декада. Буряад нютагһаа ерэһэн бэлигтэй басагад, хүбүүдэй хонгёо һайханаар дуулалдаан, хүнгэн солбоноор хатаралдаан соогуур Дагба Дондуков «Баяр» гэжэ хүгжэмтэ драмада Данзан үбгэнэй, «Энхэ Булад-Баатар» гэһэн оперодо Эрхэ-Мэргэнэй рольнуудые һайнаар дуулан наадажа, москвагайхинай халуун альга ташалганда хүртэжэ, «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» гэжэ медальтай нютагаа бусажа ерээ һэн.

Игэжэл Москвада болоһон Буряадай түрүүшын декадын суурянай республика соогуурнай үшөө хүсэд замхаагүй байхада, фашис булимтарагшадай бомбонууд баруун зүгтэ тэһэржэ, эдир залуу хүбүүд, басагадаймнай бэлиг шадабарияа һаял арад зондоо харуулжа байтарнь, аялга дууень һулараажа, аян замыень хүндэ хүшэр болгоо һэн. Теэд энэ аюулта дайнһаа тэрэ үеын залуушуул сухаряагүй, тэдэнэй эрмэлзэл хүсэл бүри хүсэтэй боложо эхилээ.

Баруун зүгые барижа мордоһон олон зоной дунда дахяад Дагба Дондуков.

Эжынгээ захяа бодото дээрэнь бэелүүлэн, Эхэ ороноо дайсадһаа хамгаалалсажа ябахадаа, Дагба Доржиевич Коммунис партидаа, арад зондоо хэзээдэшье үнэн сэхэ ябаха тухайгаа тангариглан, Ленинэй партиин гэшүүн боложо ороһон байгаа.

Шэнэ жэлнүүд... шэнэ зүжэгүүд... шэнэ рольнууд...

Ямар нэгэ шэнэ зүжэгтэ шэнэ роль абаад, бэлдэжэ эхилхэдээ, Дагба Доржиевич түрүүшээр хэдэ дахин уншажа, һүүлээрнь хуби хүблярнь удхалан бодожо үзэдэг. Удаань режиссёртой һуужа, газаа зосоохи түхэл шарайень зураглажа, абари зангыень гаргажа эхилхэ. Игэжэл бага багаар тус образой түхэл маяг дархалагдана хаям. Харагшадай сэдьхэл хүдэлгэжэ, дурыень гутааха гү, али энеэдэ наадыень хүргэбэл, тус зүжэгэй образые зүбтэй бүтээбэб гэжэ артист бүхэн бодохо зэргэтэй. Имнэ зүбөөр урлагдаһан, харагшадай зүрхэ сэдьхэл татама рольнуудые Дагба Доржиевич Дондуков нилээд олые бүтээгээ. Мүнөөдэр Буряадай арадай артистын абдар соо шарлажа хуушарһан зүүгаад шахуу рольнуудай дэбтэрнүүд, наадаһан рольнууд тухайнь бэшэгдэһэн шүүмжэлэлнүүд болоод гүрэн түрымнай үгэһэн Хүндэлэлэй грамотанууд ябталаатай байдаг.

Эдэ шарлашаһан хуудаһануудые иража харахада, Испаниин элитэ уран зохёолшо А. Гимерэй «Хүн ба шочо» гэжэ зүжэгтэ помещик Севастьянай, Италиин сууга зохёолшо К. Гальдониин «Хоёр ноёной зараса» гэһэн зүжэгтэ Флориндо Аретузиин, Англиин агууехэ драматург В. Шекспирэй «Лир хаан» гэжэ зүжэгтэ Альбинскиин рольнуудһаа эхилээд, хариин болоод ородой классигуудай, совет ба буряад драматургнуудай зүжэгүүдтэ наадаһан рольнуудыень тоолоход барашагүй гэхээр.

Буряадай литературын үндэһэн һуури табилсагшадай нэгэн Х. Намсараевай «Тайшаагай ташуур» гэһэн зүжэгтэ арад зоной жаргалта байдалай түлөө тэмсэжэ ябаһан Гоншог үбгэнэй ролиие Дагба Доржиевич гайхалтай бэрхээр наадажа, харагшадые баярлуулһаниинь мүнөөшье болотор мартагдадаггүй. Харин 1972 — 1973 онуудай театральна сезон соо буряад драмын театр тус зүжэгые дахинаа шэнээр, шэнэ һанал бодолтойгоор табижа, манаа баясуулаа һэмнай. Мүнөөшье Дагба Доржиевичта Гоншог үбгэнэйнь роль уралан табигша Фёдор Сахиров дахяад найдажа үгэһэн байна. Теэд дүй дүршэлтэй артист һайнаар наадаа. Тэрэнэй Гоншог үбгэн сэдьхэл зүрхөөрөө тэрэл зандаа зүрхэтэй, үнэн сэхэ, хонгёо хоолойнь хорёод жэлэй саада тээхидэ орходоо бүри эршэтэйгээр һайхан байдал тээшэ урлалаа.

Табадахи арбаяа театрай ендэр дээрэ амжалта түгэс ажаллажа ябаһан Дагба Доржиевич Дондуковто 1973 оной ноябриин 13-да «РСФСР-эй габьяата артист» гэжэ үндэр нэрэ зэргэ соносхогдоо гэһэн РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ уншажа, Буряад республикымнай оло мянган харагшад баясаа һэн.

Жара наһанайнгаа богоһо дээрэ тулажа ерээд байхадаа, РСФСР-эй габьяата артист Дагба Доржиевич В. Шекспирэй «Арбан хоёрдохи һуни» гэһэн зүжэгтэ капитан Антониин, Л. Леоновой «Ленушка» гэжэ зүжэгтэ Эхэ орондоо урбагша Степан Дракинай, Д-Р. Батожабайн «Залинта аадарта» колхозой түрүүлэгшэ Очир Бадаевай, Ц-Д. Дондокова, Ф. Сахиров хоёрой бэшэһэн «Дабһанай амтан» гэжэ зүжэгтэ тоо бүридхэгшэ Жаабуу үбгэнэй рольдо ехэ амжалтатайгаар наадажа, бидэ олон харагшадаа баясуулаа.

— Дагба Доржиевич гээшэмнай ехэ шударгы, зангаарш номгон даруу, дүү нүхэдтөө шадаал һаа гараа һарбайжа туһалдаг. Театрай партийна эхин организациин секретаряарш хүдэлөөн, мүн бюрогойш гэшүүнээр хэдэн удаа һунгагдаһан байха. Мүнөө республикынгаа Хүндэлэлэй самбарта гаргуулха һанаатай зууршалаад байнабди, — гээд театрай парторг, Буряадай республикын габьяата артист Г. Б. Бутуханов хэлэнэ.

Республикын Хүндэлэлэй самбар... Энээнһээ хүндэтэй юун байхаб! Республикынгаа эгээл эрхим хонишод, малшад, механизатор болон хүдэлмэришэдэй дунда искусствын эгээл эрхимүүдэйнь нэгэн РСФСР-эй габьяата артист Дагба Доржиевич Дондуков һууржа һууна хаям.

Игэжэл жаран жэлэйнгээ золтойдо һайн һайхан ажал хэжэ ябаһан республикымнай арадай артист Дагба Доржиевич Дондуковто үшөөл олон янзын хүнүүдые зүжэгһөө зүжэгтэ урлан «дархалжа» ябахыень хүсөөд, олон мянган харагшадай зүгһөө жаран жэлээрнь халуунаар амаршалая!

Д-Р. ГОМБОДОРЖИЕВ.

ОЁДОЛШОДОЙ АМЖАЛТАНУУД

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

БУДАПЕШТ. «Майн нэгэнэй» нэрэмжэтэ, «Улаан Октябрь» гэжэ, мүн Венгриин оёдолой промышленностиин бусадшье предприятинуудай гаргадаг продукци мүнөө дэлхэйн олохон оронуудта мэдээжэ болонхой. Энэ табан жэлэй үедэ орон дотор оёмол зүйлнүүдые гаргалга үнгэрһэн табан жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, 20 гаран процентээр дээшэлһэн байна.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлһэнэй, мүнөө бүхы орон дотор үргэнөөр бэелүүлэгдэжэ байгаа оёдолой болон текстильнэ промышленностиин предприятинуудые шэнэдхэн һэльбэһэнэй ашаар энэ һалбарида үйлэдбэриин ургалта туйлаха аргатай бологдоо. Энэ зорилгоор гүрэн мүнөө табан жэлдэ 600 миллион гаран форинт һомолһон байха юм. ВСРП-гэй XI съездын, мүн фашизмһаа Венгрие сүлөөлһөөр 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ Венгриин оёдолой промышленностиин ажалшадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Тиин эдэ һайндэрнүүдэй хүндэлэлдэ хүдэлмэришэд продукциин шанар һайжаруулхын, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, түүхэй эд болон элшэ хүсэ алмахын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлхэ гэһэн уялга абана. Мүрысөөнэй ашаг үрэ элеэр харагдана. Үнгэрһэн жэлдэ тус һалбариин предприятинууд 5,6 миллиард форинтын продукци гаргаһан байна. Өнөөнэй урда тээхи жэлтэй сасуулхада, тэрэнь 9 шахуу процентээр ехэ.

Дэлхэйн элдэб оронуудта Венгриин оёдолой промышленностиин продукци худалдалга саг үргэлжэ дээшэлнэ. Советскэ Союз хамагһаа ехээр тэрээндэ захил хэдэг орон мүн. Тиин 500 тухай элдэб янзын зүйл жэл бүри Совет орондо эльгээгдэнэ.

КУБЫН БАРИЛГАШАДАЙ АМЖАЛТАНУУД

ГАВАНА. Кубада урдань үзэгдөөгүй хурдан түргэнөөр барилга хүгжэнэ. Жэшээнь, үнгэрһэн жэлдэ Гавана провинцида барилгын хүдэлмэриин хэмжээн 1973 онойхитой сасуулхада, 16 процентээр дээшэлһэн байна. 1974 ондо олон арбаад мянган кубынхид оронойнгоо ниислэлдэ, мүн баһа Сантьяго-де-Куба, Матансас, Санта-Клара болон бусадшье городуудта шэнэ, болбосон түхэлтэй гэр байрануудта түбхинэн нүүгээ.

Энэ жэлдэ гэр байра барилгын хэмжээн саашадаашье үргэдхэгдэхөөр хараалагдана. Тиин шэнэ һургуули, больницанууд ашаглалгада үгтэхэ.

Орон дотор шэнэ промышленна предприятинуудые бодхоолго баһал түргэнөөр хэгдэнэ. Энээнэй тула арадай засагай жэлнүүдтэ һайн үндэһэ һуури табигдаа — цементын шэнэ заводууд, гэр баридаг комбинадууд бодхоогдожо, ашаглалгада оруулагдаа бшуу.

Һүүлэй жэлнүүдтэ барилгашадай зэргэнүүд һайн дурадараа ерэһэн олон мянгаад хүнүүдээр нэмээ. Тодорхойлон хэлэбэл, ороной эгээн ехэ металлургическа предприяти — «Антильяно де Асеро» гэдэгэй шэнэ цехүүдые тэдэнэр лэ барин байна. Мүнөө Гаваһа провинцида асари ехэ һуиэй комбинат бодхоогдожо байна.

Хэблэлдэ тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, Кубын барилгашадай коллектив энэ жэлдэ урдань табигдаад байһан шэнэ зорилгонуудые бүхыдэнь дүүргэхээр бэлэн юм.

(ТАСС).

Засагай дээдын зургаанда

ФЕСТИВАЛЬ ҮНГЭРГЭХЭ ТУХАЙ

«Ажалшадай уран һайханай зохёохы ажалай Бүхэсоюзна нэгэдэхи фестиваль үнгэргэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай 1974 оной декабриин 25-да батлаһан тогтоолтой дашарамдуулан, КПСС-эй обкомой бюро, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет нигэжэ тогтообо:

1975—1977 онуудта республикын ажалшадай уран һайханай зохёохы ажалые харуулһан фестиваль үнгэргэхэ.

Тэрэ фестиваль гурбан шатада болохо. 1975 оной февральһаа декабрь болотор промышленна предприятинуудта, колхозууд болон совхозуудта, эмхи зургаануудта, һуралсалай газарнуудта фестивалиин 1-дэхи шата үнгэргэгдэхэ.

1975 оной декабрьһаа 1976 оной февраль хүрэтэр аймагуудай, районуудай түгэсхэлэй, Улаан-Үдын городской харалга гэхэ гү, али фестивалиин 2-дохи шата болохо.

1976 оной мартһаа апрель болотор 3-дахи шата — республиканска түгэсхэлэй харалга үнгэргэгдөөд, 1976 оной октябрь—декабрь һаралуудта Эрхүү хотодо болохоор хараалагдаһан зональна фестивальда хабаадалсаха.

Ажалшадай уран бэлигэй фестиваль үнгэргэхөөр бэлэдхэлэй хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулхын тула КПСС-эй Улаан-Үдын горком, райкомууд, горрайгүйсэдкомууд, Соёлой министерство, облпрофсовет, ВЛКСМ-эй обком, Техническэ мэргэжэл олгодог һуралсалай управлени уялгалагдаа. Ажалшадай уран бэлигые улам саашадань һалбаруулхын тула кружогууд олошоруулагдаха, тэрээндэ олон хүн хабаадуулагдаха ёһотой. Совет хүнүүдые гоё һайханда дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй зохёохы ажалые ажабайдалтай холбохо асуудалда анхарал хандуулха шухала.

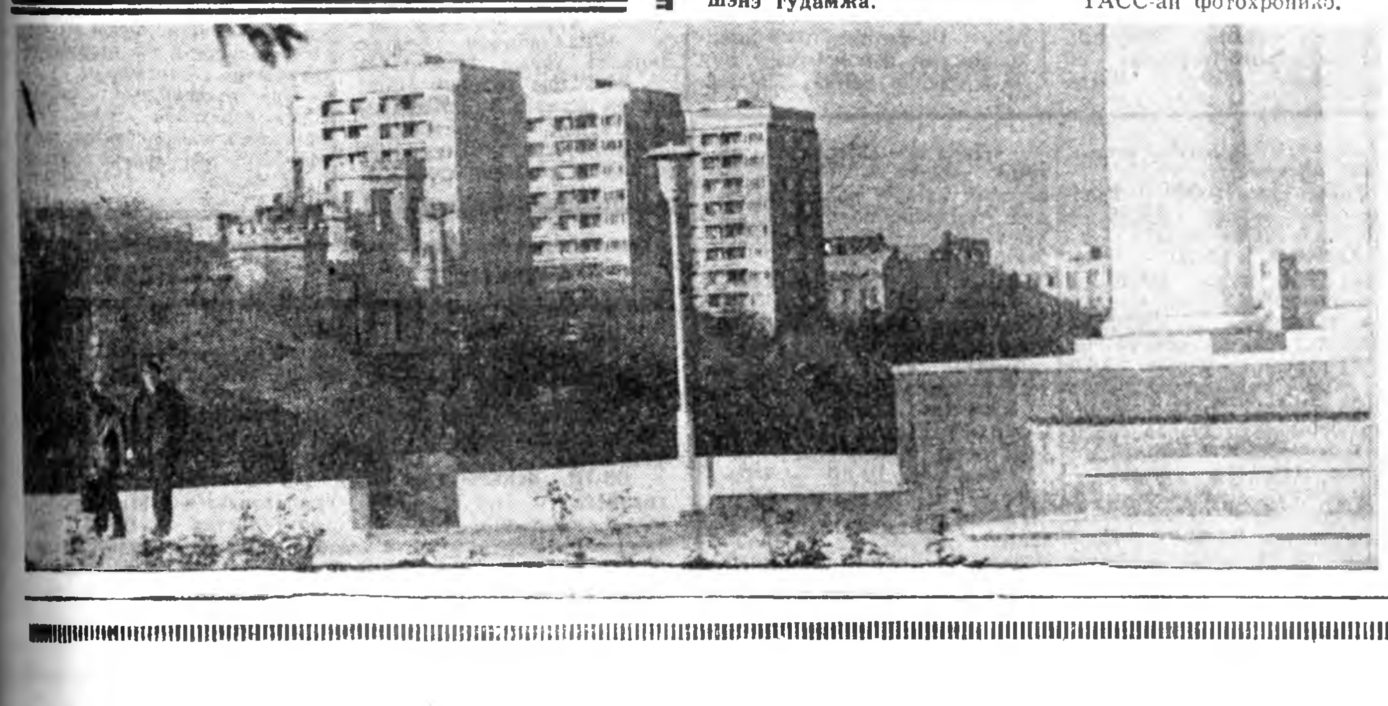
Фестиваль үнгэргэхэ талаар эмхидхэлэй комитет баталагдаа.

АРАДАЙ МҮНХЭ ДУРАСХААЛДА

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдэй туршада Одессэдэ 2229 гэхэ гү, али бүхы байшан гэрнүүдэйнь 38 процент һандаргагдаһан байгаа.

Дайнай һүүлээр һэргээн бодхоогдоһон баатар хото мүнөө бүри үргэдхэгдэжэ, болбосон түхэлтэй боложо байнхай. Ажаһуудалай шэнэ шэнэ районууд эндэ урган бодоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Одессэ хотын Комсомольский гэжэ шэнэ гудамжа. ТАСС-ай фотохронико.

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь февралиин 13-най номерто).

— Хажуураа тэрэ гэрэй углууда үлгэжэрхи. Тиигэд морёо мулталжа, энээхэн урда нугада тушажа таби, зэмсэгыень гэртэ оруула. Тэргэ дээрэхи юумэнүүдээ буулга! — гэһэн шэрүүншэг үгэнүүд тэрээндэ дуулдана. — Урдахи нугыниш саада һужааг соогуур горхон урдаха. Тэндэһээ уһа асархаш. Энэ байшан гэрэйш зүүн тээхи сарай соо зунай пеэшэн байха. Шадаха юумээ хэлшэл даа.

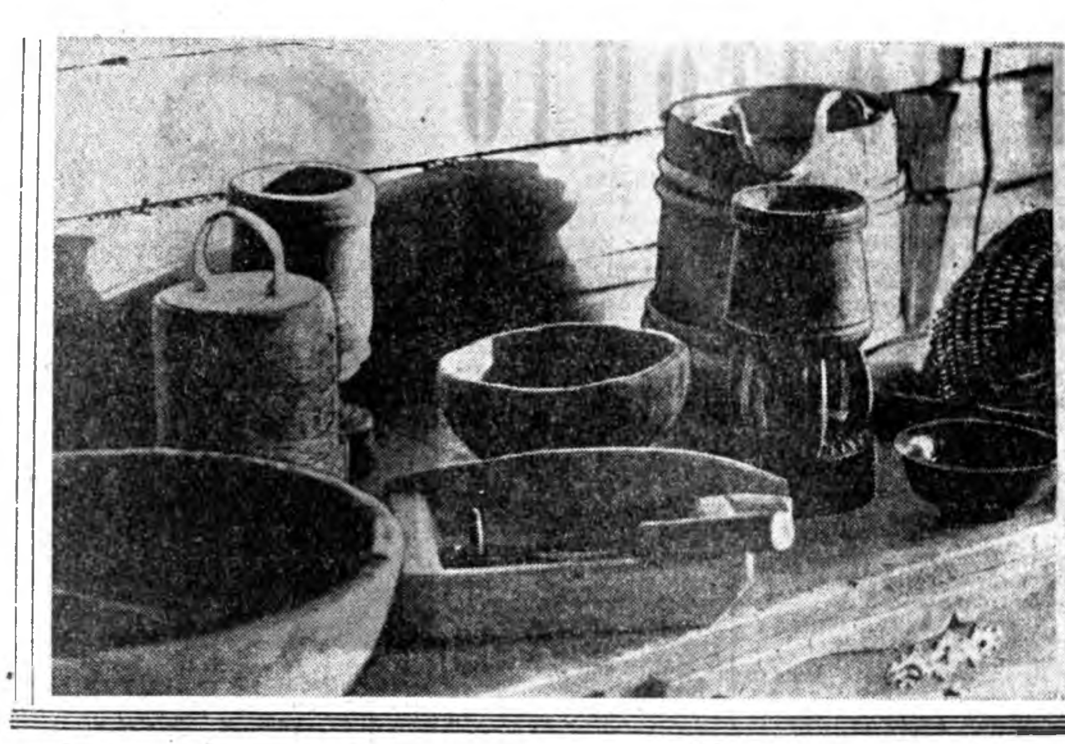
Хайдаб дахин сабшажа эхилхэдээ зогсонгүй. хойто хадын боори хүрөөд, гэндэһээ һөөргөө, мүнөөхи мүрөө хашан сабшаһаар, бусажа эхилнэ. Байшан гэртэ тулахадаа энэ мүрөө орхёод, түрүүн сабшажа эхилһэн мүртөө т эр э ороно. Хажуураа тулаад. хүндөөр амилан, зүүн тээшээ шэртэнэ: тэрэ хуһан ой хүрэтэр ногоон жэгдэ урган хай, шүүдэр ехэ, сабшахада хүндэшье һаа, хажуурта даасатай, наран гараха үды, эртэ ерэһэнэйхиеэ бага үдэ болотор буусынгаа дүрбэнэй нэгые унагааха: тиигээд наран соо энэ гэрһээ урагшань сабшаха, юундэб гэхэдэ, гол тээшээ газарынь шиигтэй, ногоониинь шэнгэншэг; үдэһөө хойшо гэрһээ баруун урагшаа. үдэшэлэн тээ, шүүдэрэй унаха үеэр, баруун хойто добо өөдэ сабшаха; үглөөдэр бага үдэһөө эхилээд лэ хатаһан тээһээнь хуряажа захалха, шүүдэрэй унахада, бухалнуудаа шэрэхэ, тиигээд нүгөөдэр үглөөгүүр тэрэнээ һурилхэ, харин үдэрынь үлэһэн хуряалгана сом гэжэ, үдэшэлэн тээ һурниеэ дүүргээд гэртээ ябаха . Тинхэдэнь лэ абань хэндэ өөдэрхэһэнөө, ажал гүйжэ хэдэг болоһон, үгыень мэдэхэ байха! «Хоёр үдэр сабшажа хуряадаг буусыем дүрбэн үдэр соо диилэхэгүйш гэжэ өөдэрхөө һэн, харахабди! — гэжэ шэбшээд, хажуураа бүлюудэһэнэй удаа даабариень дүүргэжэ эхилһэн Янжиматай хөөрэлдэншьегүй, ажалаа эхилбэ. Хүрэлөөр шанга хүдэлһэнһөөнь юм гү, али һургуули дүүргэһэн сагһаа хойшо гүйдэл харайдал болоод барилдахаяашье марттажа, хара ажалаар бэеэ нэрихоёо болиһонһоонь юм гү, үгышье һаа, городто бухэли үбэл лекцидэ һуужа, гэртээ ерэһэнһээ хойшо ехэнхидээ миинишэг байһанһаашье боложо магад даа, юрэдөөл, аминиинь дээрэ гараад, зүрхэниинь сохилоод, гарнуудынь унтараад, урагшатай түргэн хүдэлгэхөөр бэшэ хэбэртэйгээр үзэгдэбэ. Тиигэбэшье бэеэ шангалаад лэ, түрүүн эхилһэн хэм соогоо, габшагайханаар сабшажал мэдэнэ. Хоёр мүр гаргаһанай удаа хажуураа бүлюудэхэ үедөөл тэрэ бэеэ һула табижа, амархые оролдоно. Нара гараха үеэр самсань нэбтэ норожо, нюргандань наалдадаг болоо һэн. Хажуурайнгаа барюулда гарынь холожо эхилбэ; сохоһоонь унаһан хүлһэн нюдэ руунь орожо, дабһатай уһаар угааһандал хордохоодог болобо; үнданиинь хүрэжэ, аманиинь хатажа эхилнэ. Янжима мэдэһэн юм шэнги, урда голһоо уһа асархадаа, нэгэ кружкаар удхаад ерэнэ. Хайдабай тэрэнииень амяа татангүй гудамхижархихада, наада барниһан шэнгеэр ташаганаса энеэгээд, ойр зуурахана нэгэ гайхаһан, бахархаһан шэнги гү, али хүхиһэн янзатайгаар харан байтараа, һөөргөө ябашаба. Уданшьегүй байшангай зүүн тээхи сарай дорохи пеэшэнэй хоолойгоор утаан гаража эхилээ һэн. Теэд сайлаха саг. үды, үглөөнэй сай хүлеэхэ хэрэгтэй. «Юуншье болог, яажашье эсэһүүб, зориһондоо хүрэхэб. Пенсидэ гараха дүтэлһэн үбгэнһөө доротоо гүб? Хэн болоһоноо харуулха хэрэгтэй», — гэжэ шэбшэн. Хайдаб сабшана. Түрүүшээр үни биангүй шадалаа баража, үнэн эсэхээр шэнги мэдэрэлдэ абтаһан аад, баймга бэеынгээ халажа, үе мүсынгөө ажалда дадаад, зүрхэнэйнгөө сохисын жэгдэрээд, хүлһэнэйнгөө намдаадхихада зоригтойхоноор, ногоо бүри лабханаар эдюулэн һэжэрдэг болобо. Тиигэбэшье дан эртүүр шамдаһанаа ойлгожо, нэгэ бага аалидана, мүнөө тэрэнэй эгээл шухала зорилгонь юуб гэхэдэ, хүсэ шадалаа үдэшэ болотор баражархихагүй, хубаарилха хэрэгтэй. Тиимэһээ нэгэ жэгдэхэнээр сабшахые оролдоно.

Янжима сарай доро түлиһэн гал дээрээ сай табяад, байшан гэрэй хадаатай үүдые һүхөөр хүшэжэ нээхэдээ, тооһо шоройһоо жэрхэмшэгээр тоншорбо. Ойр зуурахан байра дээрээ зогсоһоной удаа богоһо алхан орожо, зосоохи бараануудые, модо шулуу нэгэ газарта обоолоод, голһоо хэдэн хүнэг уһа зөөжэ, тооһо шоройнь шалын забһараар урдатар сасаба, хамуураа норгожо байгаад һайса хамаба. Һүүлээрнь гэрэй нэгэ сонхо абажархина. Тиигээд саха дээрэ хубсаһа хунараа үлгэжэ дэлгээбэ, асарһан һүтэй бидоноо, амһартатай мяхаяа урда голой уһан соо һуулгаба. Сайгаа эдеэшүүлжэ, хоол бэлдэжэ байхадаа ажаллажа ябаһан Хайдабаа харахадань үнөөхил хүнгөөр сабшаһан зандаа. Наран игаажа, шүүдэр хатаха тээшээ болоо. Тиигэбэшье ногоон даасатай зандаа, хажуурай абдан үглөөнэйхидэ адли нэгэ жэгдэхэн хангюурдаһаар. Янжимада миниишье һуултай бэшэ боложо, одоол сабшажа туршаха гэжэ шиидэбэ. Хайдабые һажаалдажа хажуураа бүлюудээд, гэрэй хойноһоо шэнэ мүр гаргаха һанаатай сабшажа эхилнэ. Теэд хажуурынь ногооной оройгоор халюухайдаад, үгышье һаа, үзүүрээрээ газар мүргэн, һогооборишье таһалжа үгэбэгүй. Нилээд ядажа байтарнь. гэнтэ арадань Хайдаб бии боложо, тэбэрихэнь гээшэ гү гэһэниинь, гарнуудыень гарнууд соогоо барияад, адли сабшалсажа эхилбэ.

— Бү хүсэлэ, хоёр гараа һула табяад. минии сабшахые адли дахуула, — гэбэ Хайдаб, — нигээд, хажуурайнгаа унгиие газарһаа ургэнгүй ябуул, дүүргэхэ тээшээ бэеэ һайсахан тойруул, тиихэдэшни мүрэйш дууһадхада ногоон үлэхэгүй. хурга тухай эдюулээд сабша.

Игэжэ хэлэхэдээ Хайдаб анха хажуур барихадань, өөрынгөө абын тэрэниие урдаа зогсоогоод, арһаань тэбэрин, хажуурыень барисажа, адли сабшалсан зааһыень һанаба. Тиихэдэ тэрэ арба һаяхан гараад ябаа һэн.

(Түгэсхэлынь хожом гараха).

БУРЯАДАЙ АССР. Улаан-Үдэ хото шадар үдхэн нарһата ой соо этнографическа музей оршоно. Эндэхи музейдэ таба мянган экспонадууд — буряадуудай, эвенкнүүдэй, шэмээшэгүүдэй гэрэй хэрэгсэлнүүд, үнинэй модон гэрнүүд, һэеы гэрнүүд, гэрэй газаагуурхи барилганууд суглуулагдаһан. Музейн экспонадууд үргэдхэгдэжэ байнхай. Мүнөө эндэ загаһашадай һуурин түхеэрэгдэжэ байна. Тэрэ һуурин Байгалай эрьеһээ асарагдаһан байна. Эрхүүгэй областиин хойто районуудһаа, Шэтын областьһоо городской түхэлэй, XVIII зуун жэлдэ хабаатай гэрнүүд асарагдаха.

Энэ музей нёдондо байгуулагдаһан юм. Манай ороной болон хилын саанаһаа ерэһэн 30 мянга гаран хүн музейдэ ороһон.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: XVIII—XIX зуун жэлнүүдтэ буряад айлай барижа байһан аяга, табагууд; музейн хүдэлмэрилэгшэ В. Т. Шаляпина шэмээшэгүүдэй гэр байдал тухай хөөрэнэ.

Э. Брюханенко, Ц. Цыренжапов хоёрой фотонууд.

ТАСС-ай фотохронико.

ЭДИР ШАТАРШАН ИЛАБА

Агууехэ Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдан, эрэшүүлэй дунда Баргажанай аймагай түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн шатараар үнгэргэгдэбэ.

Энэ мүрысөөндэ хүдөө нютагуудтаа илажа гараһан 14 шатаршад хабаадаа. Тэдэнэй дунда Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой агроном Гунжап Гармаев, Шитханай фельдшер Игорь Минулин, Баргажанай-Адагай хүдэлмэришэн Александр Башаров, Хилганын колхозой барилгашан Николай Бадмаев, Адамово тосхоной дунда һургуулиин багша Даша Галсанов, Баян-Голой дунда һургуулиин 8-дахи классай һурагша Логин Гармаев болон бусадбии.

Түрүүшын уулзалгада 1974 ондо аймагай чемпион байһан Хилганын дунда һургуулиин багша Борис Цыдыпов ба энэ жэлэй аймагай центрэй чемпион — хойто электросетьнүүдэй диспетчер Леонид Галин гэгшэдэй наадан бултанай анхарал татаа. Эндэ Цыдыпов булюу байдалтай болоод, мориёо харангүй «бэлэглэбэ». Зүгөөр Галин энэ «үргэлыень» хэрэглэжэ шадангүй, нааданиинь тэнсэлгээр дүүрээ.

Удаань үнинэй шатаршан Бадма Будаев түрүүшынгээ наада аяар 1932 ондо үнгэргэһэн, харин урдань һуүһан Баян-Голой дунда һургуулиин 8-дахи классай һурагша Жаргал Раднаев оройдоол 16 наһа хүрэжэ ябаһан. Эндэ эдир шатаршан бэрхээр наадажа шүүбэ.

Хоёрдохи уулзалгын болоходо, үнөөхи Раднаевнай һубэлгэн бэрхээр наадажа, Цыдыповые шүүгээ. Энэ уулзалга һүүлэй һүүлдэ айхабтар удха шанартай байха гэжэ хэн мэдэбэ. Үнэндөө тиимэ байшоо. Юуб гэхэдэ, саашадаа Раднаев Цыдыпов хоёр бэшэ шатаршадаа холо ахижа, түгэсхэлдэ 13-һаа 11—11 очкотой хүрэжэ срээ бшуу. Эндэ нүхэрөө илаһан Раднаев аймагай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.

Жаргал Раднаев ёһотойл бэрхэ шатаршан болохо, бэлигтэй үхибүүн. Үнгэрһэн жэлдэ эдиршүүлэй дундаһаа республикын чемпион болоо һэн. Һүүлдэнь Братск хотодо болоһон зонын мүрысөөндэ түрүүшынхеэ наадабашье, муу бэшэ дүн туйлаа бэлэи. Харин мүнөө эрэшүүлэй дунда шалгарба ха юм. Энэ амжалтань юугээрээ сэнтэйб гэхэдэ, тэрэ бүхы паргинуудаа тон һайнаар үнгэргэжэ, жэл соо нилээдгүй ургаһанаа гэршэлээ. Үшөө тиихэдэ эндэ сугларагшадай ехэнхинь дүй дүршэлтэй шатаршад байгаа. Жэшээлхэдэ, Жаргал нэгэдэхи разрядтай Минулинтай наадахадаа, тэнсэжэ шадаа бшуу.

Мүн 3-дахи һуурие чемпионой нүхэр хүбүүн Логин Гармаев эзэлээ. Энэ баримта мүн лэ һайшаалтай. Юуб гэхэдэ, түрүүшэгээр дундуур ябаһан энэ хүбүүн түгэсхэлдэ хэдэн илалта туйлажа, олон шатаршадые ахиһан байба.

4-дэхи уулзалгаһаа эхилээд 10 парти шүүбэшье. Цыдыпов 2-дохи һуури эзэлхэ баатай болоо. 1973 оной аймагай чемпион байһан Даша Галсанов, бэрхэ шатаршад Игорь Минулин, Леонид Галин, Николай Бадмаев болон бусад эдир хүбүүдэй «гэмээр» хойгуурхи һууринуудта гараха баатай болоо.

Түрүүшын гурбан һуури эзэлэгшэдтэ ВЛКСМ-эй райкомой, аймагай физкультура ба спортын комитедэй диплом ба үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа. Мүн эдэнэр аймагай командада орожо, республикын мүрысөөндэ хабаадаха эрхэ олоо.

Раднаев Цыдыпов хоёр хоёрдохи разрядайнгаа нормо дахин дабтаа.

Н. ГАЛДАНОВ,
мүрысөөнэй судья.

ЭЙВЕ МАНИЛА ХОТЫЕ ШЭЛЭБЭ

Шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлэлгын түгэсхэлэй мүрысөөе Филиппиныи чиислэл — Манила хотодо үнгэргэхые ФИДЕ шэлэбэ гээд Шатарай уласхоорондын федераци февралиин 17-до Амстердамда соносхоо. Мүнөө Африкын оронуудаар аяншалан ябажа байһан ФИДЕ-гэй президент М. Эйвэ энэ шиидхэбэрие баталаа.

Ямар хотодо наадаха хүсэлэнтэй байһанаа шэлэхэ эрхэ ФИДЕ дэлхэйн чемпиондо, энэ үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэхые хүсэгшэдэ олгодог байһаниинь хэндэшье мэдээжэ. Совет гроссмейстер Анатолий Карпов Италиин Милан хотодо наадаха хүсэлэнтэй байһанаа мэдүүлээ һэн. Харин тиихэдэ дэлхэйн чемпион американ гроссмейстер Роберт Фишер хаана наадаха хүсэлэнтэй байһанаа мэдээсэһэн бэшэг ФИДЕ-дэ эльгээгээгүй.

Фишерэй шэлэлгэ хуулита боложо шадахагүй байна гэжэ ФИДЕ февралиин 3-да соносхоо һэн. Ушарынь юуб гэбэл, Америкын шатарай федерациин гүйсэдхэхэ директор Э. Эдмондсон США-һаа эльгээгдэһэн телеграммада гар табиһан байгаа.

(ТАСС).

ТОБШОХОНООР...

★ ИТАЛИИН Антерсельва хотодо дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн биатлоноор эхилһэн байгаа. Урилдаанай түрүүшын үдэр 10 километрэй зайда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Горький хотоһоо ошоһон Николай Круглов зайгаа 35 минута 27,7 секунда соо гаталжа эрхимлэбэ. Мүн манай командын түлөөлэгшэ Александр Елизаров хоёрдохи һуури эзэлжэ, мүнгэн медальда хүртэһэн байгаа. Удаадахи — 20 километрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Николай Круглов мүнгэн медаль абаһан байна.

★ КРАСНОЯРСК. Эндэ «ниидэдэг» санашадай дунда СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөн дүүрэбэ. Мүрысөөндэ Москва, Ленинград, Горький, Свердловск, Томск болон бусад городуудай спортсменүүд хабаадалсаһан байгаа. Эдэнэрэй дундаһаа Томскын Александр Петров шалгарба. Тэрэ 137 метрэй зайда һүрэһэн байба. Ленинградай Юрий Калинин алтан медальда хүртэһэн байна. Тэрэ 120,115 метрэй тэмдэг дээрэ бууһан байха юм.

★ ТЕРСКОЛ. Профсоюзуудай үбэлэй VIII спартакиадын түгэсхэлэй программаар санын урилдаан үнгэргэгдөө. Эхэнэрнүүдэй дундаһаа Надежда Зелова, Наталья Перчаткина, Ирья Сакконен гэгшэд түрүүшын гурбан һуури эзэлээ.

Спартакиадын мүрысөөндэ союзна юһэн республикаһаа 208 санашад хабаадалсана.

★ ВЛАДИВОСТОК. Примориин хизаарай спортсменүүдэй дунда коньки болон санын урилдаагаар мүрысөөн болобо. Эрэшүүл, эхэнэрнүүдэй дундаһаа «Прогресс» заводой директорэй орлогшо Николай Ярошенко, техник-барилгашан Клавдия Якушева гэгшэд конькигаар урилдахадаа спартакиадын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.

★ ИЖЕВСК. 350 кубическа сантиметр хүрэтэр цилиндртэй машинаар мүльһэн дээрэ урилдагшад сооһоо Ижевскын машина бүтээлгын заводой хүдэлмэришэн Сергей Чирцев эрхимлэжэ, СССР-эй чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Мүнгэн, бронзо медальнуудта Николай Костин, Вячеслав Присяжкин гэгшэд хүртэһэн байна.

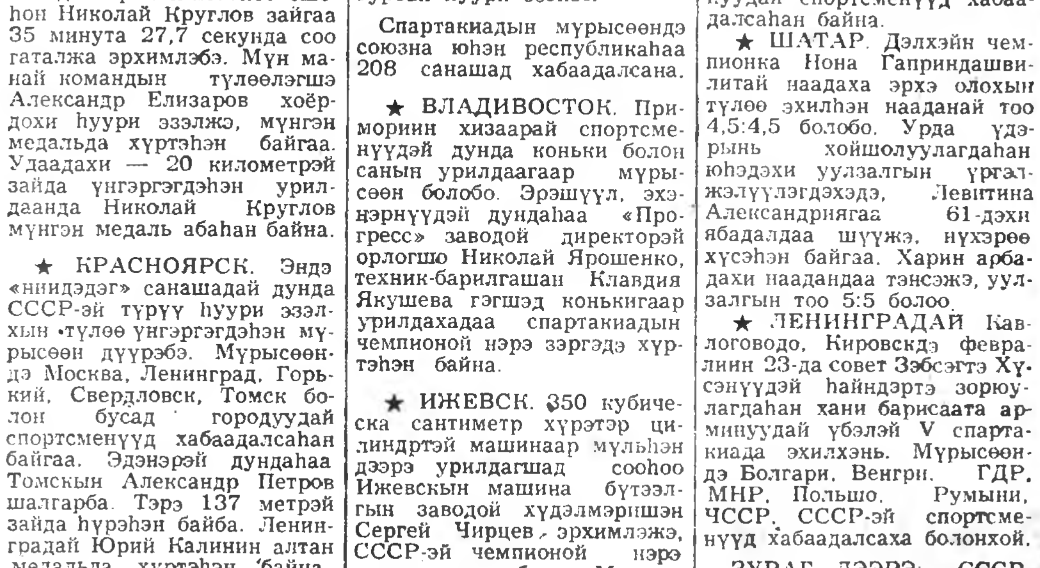
★ КРАСНОЯРСК хотодо 175 кубическа сантиметр цилиндртэй мотоциклаар үнгэргэгдэһэн урилдаанда Красноярскын Валерий Свинко, Шэтын Сергей Губич, Красноярскын Владимир Лепин гэгшэд түрүүшын гурбан һуури эзэлбэ. Мүрысөөндэ Шэтын, Ленинградай, Кемеровскэ областьнуудай спортсменүүд хабаадалсаһан байна.

★ ШАТАР. Дэлхэйн чемпионка Нона Гаприндашвилитай наадаха эрхэ олохын түлөө эхилһэн нааданай тоо 4,5:4,5 болобо. Урда үдэрынь хойшолуулагдаһан юһэдэхи уулзалгын үргэлжэлүүлэгдэхэдэ, Левитина Александрнягаа 61-дэхи ябадалдаа шүүжэ, нүхэрөө хүсэһэн байгаа. Харин арбадахи наадандаа тэнсэжэ, уулзалгын тоо 5:5 болоо.

★ ЛЕНИНГРАДАЙ Кавлоговодо, Кировскдэ февралиин 23-да совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй һайндэртэ зорюулагдаһан хани барисаата арминуудай үбэлэй V спартакиада эхилхэнь. Мүрысөөндэ Болгари, Венгри, ГДР, МНР, Польшо, Румыни, ЧССР, СССР-эй спортсменүүд хабаадалсаха болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй кубогта хүртэһэн А. Хайгонен гэгшые нүхэдынь амаршалжа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Хилын саанаһаа

• телефон • телеграф • радио

ОЛОНИИТЫН ГОЛ АНХАРАЛДА

Советскэ Союзай, Англиин хүтэлбэрилэгшэдэй Москвада хэһэн хөөрэлдөөнүүд гадаадын хэблэлдэ үргэнөөр голилогдоно. Совет-англиин хамтын мэдүүлгэдэ, мүн Москвада болоһон уулзалгын бусад документнүүдтэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй, Великобританиин Премьер-Министр Г. Вильсонэй гар табиһан тухай мэдээсэлнүүдые газетэнүүд номернуудтаа тунхаглана.

ЛОНДОН. Москвада үнгэргэгдэһэн хөөрэлдөөнүүдэй үрэ дүнгүүд амжалтатай байба гэжэ Англиин газетэнүүд мэдээсэнэ. Хөөрэлдөөнүүдэй үедэ туйлагдаһан амжалтануудаар Англиин улад зон сэдьхэлээ ханаба гэжэ «Таймс» газетэ тэмдэглэнэ. Англо-совет харилсаае аша үрэ ехэтэйгээр саашадань хүгжөөхэ таарамжатай оршон байдал бии болоо гээд тус газетэ бэшэнэ.

«Англиһаа ерэһэн айлшадые Советскэ Союзда хүндэмүүшэ халуунаар угтаһан байна, — гэжэ «Морнинг стар» газетэ бэшэнэ. — Тиимэһээ хөөрэлдөөнүүд үнэн зүрхэнэй, хани халуун оршон байдалда үнгэрөө». Советскэ Союзтай худалдаа наймаанай-экономическа харилсаагаа үргэдхэлгэ хүдэлмэригүйдэлгэтэй тэмсэхэдэнь туһалха байха.

СОФИ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев үгэ хэлэхэдээ, уласхоорондын байдалай гол шухала асуудалнуудта дэлгэрэнгыгээр тогтоо.

БУДАПЕШТ. Советскэ Союзай, Британиин хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалга энэ жэлэй эхинэй уласхоорондын оршом соохи гол шухала ушар болоно гээд «Хетфэи мадьяр хирлап» газетэ тэмдэглэнэ.

БОНН. Политическэ хэдэ хэдэн асуудалнуудаар хоёр ороной һанал бодолой алгасаатай байгаашье һаань, Премьер-Министр Г. Вильсонэй Советскэ Союзда ерэлгэ совет-англиин харилсаанай шэнэ шатын эхи табиха.

ХЕЛЬСИНКИ. Совет хүтэлбэрилэгшэд Англиин Премьер-Министртэй хөөрэлдэхэдөө, аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар нииэевропын зүблөөндэ гол анхаралаа хандуулба гэжэ «Хельсингин саномат» газетэ мэдээсэнэ.

КАИР. Великобританиин Премьер-Министрэй хүндэлэлдэ үнгэргэгдэһэн сайлалга дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хэлэһэн үгэдэ Египедэй хэблэл анхаралаа ехээр хандуулна. «Уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха политикада үнэн сэхэ байдагаа Л. И. Брежнев баталба», — гэжэ «Иджипшн газетт» тэмдэглэнэ.

БЕЙРУТ. Дүтын Зүүн зүгэй байдалые гуримшуулхын тула Советскэ Союзай баримталдаг хараа бодолоор сэдьхэлээ ханангы байһанаа Ливанай газетэнүүд бэшэнэ.

(ТАСС.)

БОНН

ХАРИЛСАА ХОЛБООМНАЙ ҺАЙЖАРНА

ТАСС

ФРГ-гэй, СССР-эй хоорондохи договор хоёр ороной холбоо барисаае бүхы талаарнь үргэдхэн хүгжөөлгын бата үндэһэ һуури табина гэжэ Баруун Германиин коммунистнуудай «Унзере цайт» газетэдэ толилогдоһон статья соо хэлэгдэнэ.

Хоёр ороной хоорондын худалдаа наймаан, экономическа харилсаан улам хүгжэжэ байна гээд газетэ мэдээсэнэ. Хоёр ороной экономическа, худалдаа наймаанай хэлсээнүүд Германиин Федеративна Республикын олон арбаад мянган зонние ажалаар хангана. Промышленна хамжаанай, мүн атомай хүсэ амгалан байдалда хэрэглэхэ шухала алхам хэгдээ.

ДЕЛИ

Хорото ябуулганууды буруушаана

ТАСС

Орон доторой хархис хүсэнүүдэй хорото ябуулгануудые буруушаалгын митинг Урда Индиин Керала штадай промышленна, портын ехэ түб — Кочин хотодо болобо. 100 мянга гаран хүн энээндэ хабаадаһан байна. Демократическа эмхинүүдэй, профсоюзуудай түлөөлэгшэд, Индиин Национальна конгресс гэдэг хүтэлбэрилхы партиин, Индиин Компартиин эдэбхитэд митингдэ хабаадаба. Индиин Национальна конгрессэй түрүүлэгшэ Д. К. Баруа митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, энэдхэг арадай демократическа туйлалтые зуршэгшэдые шүүмжэлээ.

НЬЮ-ЙОРК

ООН-ой АЮУЛГҮЙН СОВЕДЫЕ ЗАРЛАХА ЭРИЛТЭ

ТАСС

Бэеэ дааһан гүрэн эмхидхэн байгуулха гэһэн аралай түүрэг бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэй ябуулгатайнь дашарамдуулан, ООН-ой Устав ба тогтоолые эбдэжэ байһан тухай асуудал зүбшэн хэлсэхын тула ООН-ой Аюулгүйн Соведые зарлаха гүйлтатайгаар Кипрэй правительство тэрээндэ хандаа.

Кипрһээ ООН-до байдаг түлөөлэгшэ З. Россидис Аюулгүйн Соведэй түрүүлэгшэдэ бэшэг эльгээбэ. Түүрэг бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэй ябуулга Кипртэхи байдалые улам муудхааха байна гээд тэрээн доторнь хэлэгдэнэ. Энэ хадаа Кипрэй бэеэ дааһан, дулдыданги бэшэ байдалай, газар дайдынь бүрин бүтэн байлгын гол ёһонуудые сахихаар уряалһан ООН-ой тогтоолнуудые бүдүүлигээр эбдэһэн ябадал болоно. Энээнһээ уламжалан, мүнөө арал дээрэхи бүлэгүүдэй хоорондо хэгдэжэ байһан хөөрэлдөөнүүд таһалдуулагдаа гээд Кипрэй правительствын түлөөлэгшэ тэмдэглэбэ.

ВАШИНГТОН

США-гай ПРЕЗИДЕНТЫН ҮГЭ

ТАСС

США-гай гадаадын политикада конгрессэй хамааралсадаг ушараар дураа гутажа байһанаа США-гай президент Дж. Форд мэдүүлээ. Худалдаа наймаан тухай хуулиие һаяхан баталан абахадаа, Советскэ Союз тушаа хашалта харшалалта хэхэ заһабаринуудые оруулһан байна. СССР-эй, США-гай хоорондын худалдаа наймаан тухай 1972 оной хэлсээн үшөө хүсэндөө ороодүй байһаар гэжэ Дж. Форд хэлээ. Советскэ Союзтай худалдаа наймаагаа үргэдхэлгэ манай оронд шухала үүргэ дүүргэхэ байна гэбэ.

Турцида сэрэгэй туһаламжа үзүүлхэеэ болихо гэһэн конгрессэй шиидхэбэри тухай президент хэлэхэдээ, энэ ушар НАТО-е һуларуулхагүй байха гэжэ тэмдэглээ. 1976 ондо үнгэргэгдэхэ һунгалтын үеэр президентын тушаалда кандидатураа дэбжүүлхэ хараа бодолтой байһан тухайдаа тэрэ соносхоо. Юундэ иимэ эртүүр соносхонобиб гэхэдэ, республиканецууд, демокрадууд минии хараа бодол тухай мэдэхэ ёһотой гээд тоолоноб гэбэ. Энэнь конгресстэй минии харилсаае һайжаруулха байна гэжэ тоолоноб. Энэ ушар гадаадын гүрэнүүдтэй, манай дайсадтай, манай ханинартай харилсаа тогтооходомнай туһалха байха гэжэ мүн лэ тоолоноб.

НИКОЗИ

МАКАРИОСАЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Кипрэй асуудалаар Советскэ Союзай ямар хараа бодолтой байһаниинь февралиин 17-до толилогдоһон ТАСС-ай мэдүүлгэ дотор элирхэйлэн харуулагдаа гэжэ Кипрэй президент Макариос эндэ мэдүүлээ. Кипртэхи түүрэг бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэй шиидхэбэри энэ аралые хубааха гэһэн һэдэлгэ болоно. Энэнь харин оронуудай аша туһада харюусана. Түүрэг бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэдэй шиидхэбэрие эрид буруушааһандань Советскэ Союзтай талархажа байһанаа мэдүүлнэбди.

Орон доторхи байдалаа эбэй ёһоор гуримшуулхые Кипрэй правительство оролдоно гэжэ президент тэмдэглээ. Энээнтэй дашарамдуулан, ООН-ой Аюулгүйн Соведэй, Генеральна Ассамблейн тогтоолнуудые дүүргэхэ эрилтэтэйгээр Кипрэй правительство Аюулгүйн Соведтэ хандаа һэн гэжэ тэрэ хэлээ. Кипрэй асуудалаар уласхоорондын үргэн ехэ конференци зарлаха тухай Советскэ Союзай дурадхалые Кипрэй правительство бүрин дэмжэнэ гээд үшөө дахин дабтанаб. Энэ дурадхалые бэелүүлгэ бүтэмжэтэй алхам болохо байна гэжэ тоолоноб.

Кипрэй бэеэ дааһан, дулдыданги бэшэ байдалтай, газар дайдынь бүрин бүтэн байха тухай, тэрэнэй газар дээрэһээ гадаадын сэрэгүүдые гаргаха тухай хүсэлэл оролдолгонуудые Советскэ Союзай дэмжэжэ байһандань Кипрэй правительствын арад зоной үмэнэһөө тэрэ үшөө дахин баяр баясхалан хүргэбэ.

БАНГКОК

ПНОМПЕНЬ ШАДАР БАЙЛДААНУУД ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

ТАСС

Камбоджые сүлөөлхэ арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд Пномпень шадар болоһон байлдаануудта ехэ амжалтануудые туйлажа байна. Информационно агентствануудэй мэдээсэһэнэй ёһоор, февралиин 17-ной үглөөгүүр патриодууд хүреэлэгдэһэн Камбоджын ниислэл хотые ракетээр буудаа. Пномпень шадархи Почентонг гэжэ уласхоорондын аэропортые мүн лэ буудаһан байна. Эндэхи олон байшан гэрнүүд һандаргагдаа.

Пномпеньһээ зүүн-хойгуур Меконг мүрэнэй эрьеэр шанга тулалдаанууд болоно. Ниислэл хотые хүреэлэлгэһээ гаргахые һэдэһэн Пномпениин захиргаанай подразделенинүүдэй добтолгонуудта патриотическа хүсэнүүд шанга харюу сохилто хэнэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Профсоюзууд хоорондын конференци» — түрүү бэшэг. «Мүрысөөнэй уряа: ехээр, һайнаар, үнэгүйгөөр» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Мүрысөөгөөр илаха» — В. Кузнецовой статья. «Тоогооршье, шанараараршье» — Н. Малыгинай статья. «Түмэрэй хаядаһа суглуулгада анхарнагүй» — Л. Кузнецовой статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Хүнэй харахын түлөө гү, али түсэбэй түлөө гү?» — Е. Шебельскаягай статья. «Ниидэлгэ дүүрээ, урдамнай үшөө шэнэ зорилгонууд» — АПН-эй статья. Юртэмсэ дэлхэйн һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Тэрэнэй нэрэ — арадай дурасхаалда» — Ф Сорокиной корреспонденци. «ГДР: Буряад орон тухай радиоповесть» — фото-мэдээсэл. Вячеслав Тихонов тухай АПН-эй материал.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Корабельная страна» — документальна фильм **(үнгэтэ)**. 10.30 — «Түрэл орон доторнай». Белоруссиин ССР. 11.00 — «Аркадий Гайдар» — уран зохёолой дамжуулга. 11.40 — «Ород хэлэн». 12.25 — «Зураг бүхэндэнь наран» **(үнгэтэ)**. 12.40 — 12.50 — Забһарлалга. 12.50 — Һүүлэй һонин. 13.00 — «Хүхюун стартнууд» **(үнгэтэ)**. 13.45 — «Шатарай һургуули». 14.15 — «Залуушуулай дуун». 15.25 — «Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Спартак»,— «Крылья Советов» (2—3-дахи үе) ба «Спортлотогой» тираж. 16.45 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». «Ургалтын хэмжээнүүд». «РСФСР-эй хара хүрьһэтэй бэшэ зонодо хэгдэжэ байгаа социально-экономическа шэнэдхэн хубилалтанууд». КПСС-эй Новгородско обкомой нэгэдэхи секретарь Н. А. Антонов дамжуулгада хабаадалсана. 17.15 — «БАМ — агуу барилга». Уран шүлэгэй хуудаһанһаа. 17.30 — «Опереттэдэ дуратайшуулда **(үнгэтэ)**. 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.00 — Телевизионно һонин. 19.15 — «Нүхэр хүдэлмэришэн».

«Орбита». 19.40 — «Залуушуулай дуун». 20.50 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Спартак» — «Крылья Советов». (2—3-дахи үе) ба «Спортлотогой» тираж. 22.10 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». 22.40 — «Сэнхир фермэнүүд дээрэ» гэһэн наукын эрдэм тараалгын фильм **(үнгэтэ)**. 22.50 — «Опереттэдэ дуратайшуулда **(үнгэтэ)**. 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время». 00.30 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Динамо» (Москва), **(үнгэтэ)**. 02.45 — РСФСР-эй гүрэнэй арадай коллективүүдэй телевизионно фестиваль. «Эргырон» гэжэ Чукотско-эскимосско ансамбль.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Мультфильмнүүдэй программа. 18.25 — Ахамад классайхидта. «Альтаир» гэжэ телевизионно клуб.

«Орбита». 19.00 — 19.10 — Забһарлалга. 19.10 — «Шатарай һургуули».

Улаан-Үдэ. 19.40 — «Факел» — залуушуулда зорюулагдаһан программа (буряадаар). 20.40 — «Князь Игорь» — уран һайханай фильм.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариат — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67.81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 3[illegible]31.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-00367. Заказ № [illegible]